

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

OPINIONS OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND TEACHERS TOWARDS
THE SCHOOL BASED MANAGEMENT IN SCHOOLS UNDER BURIRAM
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

วิทยานิพนธ์

ของ

ณรพงศ์ ผลแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ชื่อเรื่อง	ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1		
ผู้วิจัย	ณรพงศ์ ผลแก้ว		
กรรมการควบคุม	ดร. กระพันธ์ ศรีงาน	ประธานกรรมการ	
	ดร. โกวิท วัชรินทรานุกร	กรรมการ	
	ดร. ศรีเพ็ญ พลเดช	กรรมการ	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน ครู จำนวน 341 คน รวม 481 คน ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน แล้วทำการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.50 – 0.95 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบ ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ โดยกำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับดี ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับค่อนข้างดี เมื่อเรียงระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ทั้งโดยรวม และรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานทั้งโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พิจารณาโดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือ การวางแผนวิชาการอย่างเป็นระบบ การบริหารงบประมาณ โปร่งใส และตรวจสอบได้ การพัฒนาครูให้ได้รับวิทยฐานะที่สูงขึ้น และการมอบหมายงานตามความถนัด และความสนใจ

TITLE	Opinions of School Administrators and Teachers towards the School Based Management in Schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 1		
AUTHOR	Nathapong Polkaeo		
ADVISORS	Dr. Krapan Sri-ngarn		Thesis Advisor
	Dr. Kowit Watcharintarangkool		Co-advisor
	Dr. Sripen Poldech		Co-advisor
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2012

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the opinions of the school administrators and teachers towards the school based management in schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 1. The samples were 140 school administrators and 341 teachers in a total of 481, selected by using the Table of Krejcie & Morgan, and stratified random sampling, respectively. The instrument used in this study was a questionnaire with the discrimination index between 0.50-0.95 and reliability at 0.98. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by one-way ANOVA, and Scheffé method was used to compare each pair of the aspects. The significant difference was set at the level of .05.

The findings were as follows:

1. The opinions of the school administrators and teachers towards the school based management in schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 1 as a whole were at good levels. When classified at each aspect, it was found that academic administration, budget administration, and general administration were at good levels; whereas, the personnel administration was at fairly good level. The rankings from the highest to the lowest mean scores were general administration, academic administration, budget administration, and personnel administration, respectively.

2. The comparison of the opinions of the school administrators and teachers towards the school based management in schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 1 both as a whole and at each aspect was statistically significant difference at .05 level.

3. The comparison of the opinions of the school administrators and teachers towards the school based management in schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 1, classified by working experiences both as a whole and at each aspect was statistically significant difference at .05 level.

4. The suggestions and opinions of the school administrators and teachers towards the school based management in schools under Buriram Primary Educational Service Area Office 1 when considering as a whole and at each aspect, it was found that the first ranking was the academic should be planned systematically, and the budget administration should be transparent and checkable. The teachers' professional development should be promoted and assigned the works with their aptitude and voluntary.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัย
ขอขอบพระคุณ ดร. กระพัน ศรีงาน ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร
และ ดร. ศรีเพ็ญ พลเดช กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเทียบ ละอองทอง
และ ดร. เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา
แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้
อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือ นายสุรศักดิ์ กาญจนการุญ
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
นายวีระศักดิ์ พิณิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองทรายพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 32 นางวารุณี ประทุมเมศ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโชคกราด สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ได้กรุณาตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่ให้
ความอนุเคราะห์แจ้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามที่ใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนคณะครู โรงเรียนบ้านถาวรและผู้มีส่วนในการช่วยเหลือเกื้อกูล ที่ให้
การสนับสนุน ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชา
พระคุณบิดา มารดาผู้ให้กำเนิดและให้การศึกษาเล่าเรียน บูรพาจารย์ คณาจารย์ที่ประสาทวิชาความรู้
และความดี ตลอดทั้งภรรยาและบุตรที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยครั้งนี้

ณรพงศ์ ผลแก้ว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การบริหารการศึกษา.....	8
การบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	10
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.....	15
การกระจายอำนาจ และการกระจายอำนาจทางการศึกษา.....	19
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	25
การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	28
ขอบข่าย และภารกิจการบริหาร และจัดการสถานศึกษา.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
งานวิจัยในประเทศ.....	41
งานวิจัยในประเทศ.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
5 สรุปผลอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	94
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	94
สมมติฐานของการวิจัย.....	94
วิธีดำเนินการวิจัย.....	95
สรุปผลการวิจัย.....	97
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	100
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	100
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	101
บรรณานุกรม.....	102
ภาคผนวก.....	108
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	109
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	115
ภาคผนวก ค ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม.....	123
ภาคผนวก ง คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	125
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	127

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 202 โรงเรียน จำแนกตาม อำเภอ.....	51
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2554 จำแนกตามอำเภอ.....	52
3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกเป็น สถานภาพตำแหน่งและประสบการณ์ทำงาน.....	61
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน.....	62
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและรายข้อ...	63
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและ รายข้อ.....	66
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวม และ รายข้อ.....	69
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายข้อ.....	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้าน.....	74
10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามประสบการณ์ทำงานด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและรายข้อ.....	75
11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามประสบการณ์ทำงานด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	79
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	82
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ.....	85
14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมและรายข้อ.....	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารงาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามประสิทธิภาพการทำงานโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน..... 89
16	เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน ด้านการบริหารวิชาการ 91
17	เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน ด้านการบริหาร งบประมาณ..... 92
18	เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน ด้านการบริหารงาน บุคคล..... 93
19	เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน ด้านการ บริหารทั่วไป..... 94
20	เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมจำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน..... 95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 จำนวนและร้อยละข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดย ใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ.....	96
22 จำนวนและร้อยละข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดย ใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณ.....	97
23 จำนวนและร้อยละข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดย ใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล.....	98
24 จำนวนและร้อยละข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดย ใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารทั่วไป.....	99
25 ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	124
26 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ.....	126

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพปัญหาในการจัดการศึกษาปัจจุบัน มีศูนย์อำนาจอยู่ส่วนกลางทำให้เกิดความล่าช้าในการบริหาร และจัดการทรัพยากรทางการบริหาร โดยขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น ตลอดจนหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอนไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และสังคม เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ในสังคมโลกปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน มีการหลั่งไหลถ่ายเทกันอย่างรวดเร็ว จึงต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ในการกลั่นกรองบริโภคข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์และสามารถแข่งขันเชิงเศรษฐกิจในเวทีโลก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญในการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม ยึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบาย แต่หลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา (ธีระ รุญเจริญ. 2546 : 6-9)

การปฏิรูปการศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาดังปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 39 ที่ว่า

“มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 6-7)

การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมายถึง การเปลี่ยนแปลงประสิทธิภาพ และเป็นรูปธรรม เพื่อให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ การที่จะปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้หน่วยงาน

จัดการศึกษามีอิสระคล่องตัว ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการทางการศึกษาได้นั้น จึงจำเป็นที่จะต้องให้อำนาจแก่หน่วยงานที่จัดการศึกษาที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียน ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียกับการศึกษาให้มากที่สุด รวมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา สามารถร่วมตรวจสอบและร่วมรับผลประโยชน์จากการศึกษาอย่างแท้จริง โดยการกระจายอำนาจจากองค์กรในส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดขึ้นใหม่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาโดยตรง (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : ก)

สำหรับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นเป็นแบบของการบริหารที่ได้มีการทดลอง และประสบความสำเร็จมาแล้วในประเทศสหรัฐอเมริกาและในส่วนอื่นๆ ของโลกเป็นระบบการบริหารในสถานศึกษาที่สามารถเปลี่ยนแปลงปรับตัวได้ดี โดยมีลักษณะที่เป็นพลวัตรในตนเอง ในแต่ละพื้นที่แนวคิดพื้นฐานนี้ตั้งอยู่บนฐานความคิดของการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการ การปฏิรูปการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการตัดสินใจร่วม กำลังได้รับความนิยมนแพร่หลายในประเทศต่างๆ อย่างกว้างขวาง การศึกษาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในประเทศไทย น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับสถานศึกษาของประเทศไทยในส่วนต่างๆ และจะเป็นการตอบสนองต่อข้อกำหนดในแนวปฏิรูปการศึกษา และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยตรง (อุทัย บุญประเสริฐ. 2542 : 153 - 155)

สรุปได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาตามนัยสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กล่าวมาข้างต้นนำมาสู่ความคิดกำหนดเป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษารูปแบบใหม่ คือการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) หรือการบริหาร โดยยึด โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง หลักการพื้นฐานที่สำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือหลักการกระจายอำนาจ การบริหารการศึกษาที่มีอิสระในการตัดสินใจในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสียในรูปของคณะกรรมการ การบริหารจัดการต้องตอบสนอง และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด ซึ่งทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะเป็นการบริหารงานที่เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากกว่ารูปแบบการจัดการศึกษาอื่นที่ผ่านมา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยได้เริ่มดำเนินการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับ

ชาญณรงค์ ศิริอำพันธ์กุล (2549 : บทนำ) ที่กล่าวว่าผลการประเมินการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า เป้าหมายด้านคุณภาพซึ่งใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะของนักเรียนเป็นตัวชี้วัดนั้นยังไม่น่าพึงพอใจ

ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานโรงเรียน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เป็นเรื่องจำเป็นและมีความสำคัญ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการคาดหวังไว้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
2. เป็นข้อมูลพื้นฐาน และแนวทางในการวางแผน กำหนดนโยบาย ตลอดจนการแก้ไขปัญหา และพัฒนาการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีขอบเขต ดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 202 โรงเรียน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 202 คน ครู 3,080 คน รวมทั้งสิ้น 3,282 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 481 คน แล้วทำการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วนเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน ครู จำนวน 341 คน รวมทั้งสิ้น 481 คน

ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาตามขอบข่ายการบริหารงานในโรงเรียน 4 งาน ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ
2. การบริหารงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารทั่วไป

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. สถานภาพตำแหน่ง
  - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 1.1 ครู
2. ประสบการณ์การทำงาน
  - 2.1 น้อยกว่า 10 ปี
  - 2.2 10 – 20 ปี
  - 2.3 มากกว่า 20 ปี

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความคิดเห็น** หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยวัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน** หมายถึง การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรงให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีอิสระและความคล่องตัวในการตัดสินใจการบริหารจัดการ ทั้งด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

2.1 **การบริหารวิชาการ** หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร การจัดทำและการบริหารหลักสูตร การจัดหาสื่อการเรียนการสอนสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การวัดผล และประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน

2.2 **การบริหารงบประมาณ** หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารสินทรัพย์ภายในสถานศึกษา รวมถึงการจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล การรายงานผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน และการบริหารบัญชี

2.3 การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้บุคคลมาปฏิบัติงานตามที่ต้องการ และบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการดำเนินการกำหนดตำแหน่ง การดำเนินการด้านวินัย การออกจากราชการ การพัฒนา และส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

2.4 การบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานธุรการ การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งานพัฒนาระบบ และเครือข่ายการศึกษางานประสานราชการ กับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น และงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

3. สถานภาพตำแหน่ง หมายถึง ตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2554

3.2 ครู หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้างที่ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 1 หมายถึง หน่วยงานราชการที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 38 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นองค์กรรองรับภาระงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอลำปลายมาศ อำเภอชำนิ และอำเภอบ้านด่าน

5. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ต่อคุณภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. การบริหารการศึกษา
2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม
3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
4. การกระจายอำนาจ และการกระจายอำนาจทางการศึกษา
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
6. การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
7. ขอบข่าย และภารกิจการบริหารงานในโรงเรียน
  - 7.1 การบริหารวิชาการ
  - 7.2 การบริหารงบประมาณ
  - 7.3 การบริหารงานบุคคล
  - 7.4 การบริหารทั่วไป
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารการศึกษา

ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา (Educational Administration) เป็นกระบวนการของการดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาที่วางไว้ มีผู้ให้ความหมายของ “การบริหารการศึกษา” ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

กาญจน์ เรืองมนตรี (2540 : 1) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ศาสตร์ และ ศิลป์ในกระบวนการจัดการที่เกี่ยวกับการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2541 : 38) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้อิทธิพล ต่อคนกลุ่มหนึ่งนั่นก็คือ นักเรียน เพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยใช้คน กลุ่มที่สอง ซึ่งได้แก่ ครูในฐานะตัวแทนดำเนินการเพื่อให้วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ

สมนึก นนทิจันทร์ (2543 : 17) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การที่บุคคล หลายคนร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ เป็น ผลเมืองดีของสังคมและดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข

รุ่ง แก้วแดง (2542 : 44) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษาหมายถึง การจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพมากที่สุด

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาหมายถึงกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งที่บุคคลหลายคนร่วมมือ กัน ดำเนินการเพื่อพัฒนาคน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้เป็นคนดีมี คุณภาพ สามารถประกอบภารกิจในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ พอที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้ อย่างมีความสุข

กระบวนการบริหารการศึกษา

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542 : 11 - 21) กล่าวว่า หลักและกระบวนการบริหารที่มีประ โยชน์ สามารถนำไปใช้ในการบริหารการศึกษา ประกอบด้วย

1. การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อไร และใครเป็น ผู้นำการวางแผน เป็นสะพานเชื่อมช่องว่างจากปัจจุบันไปสู่อนาคตที่ปรารถนา
2. การจัดองค์การ คือ หน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นอย่างจงใจและมีวัตถุประสงค์ อันแน่นอนเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง
3. การจัดคนเข้าทำงาน คือ การจัดคนเข้าทำงานเป็นกระบวนการที่สำคัญ

ในการบริหารงานบุคคลของทุกองค์การ เพราะคนเป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญที่สุด โดยยึดหลัก 4 ประการ คือ หลักความเสมอภาค หลักความสามารถ หลักความมั่นคง หลักความเป็นกลางทางการเมือง

4. การสั่งการหรืออำนาจการ คือ การจัดการดำเนินงานหรือสั่งการให้งานสำเร็จไปตามแผนที่วางไว้โดยอาศัยบุคคลในองค์กรเป็นผู้ช่วยดำเนินงานตามระบบงานที่ได้จัดองค์การเอาไว้

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 43) ได้เสนอกระบวนการบริหารของ ลูเธอร์ และ ลินดอล (Luther & Lyndall) ว่า ขั้นตอนการบริหารที่รู้จักกันโดยทั่วไป เรียกชื่อย่อว่า “POSDCoRB” การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารบุคลากร (Staffing) การตัดสินใจสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Co - ordinating) การรายงาน (Reporting) และการจัดตั้งงบประมาณ (Budgeting)

สรุปกระบวนการบริหารการศึกษา จะต้องอาศัยการวางแผนในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ จัดให้มีการจัดองค์การ มีการกำหนดบุคคลที่รับผิดชอบในแต่ละด้านความรู้ความสามารถ และจัดบุคคลเข้าทำงานอย่างเหมาะสมรวมทั้งการสั่งการให้งานดำเนินไปตามแผนที่วางไว้

การบริหารการศึกษาไทยในอดีต

การบริหารและการจัดการศึกษาไทยในอดีต เป็นลักษณะรวมศูนย์อำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง อำนาจการตัดสินใจส่วนใหญ่อยู่ที่กระทรวงซึ่งมีการบริหารหลายระดับหลายขั้นตอน ทำให้การอนุมัติและการสั่งการจากส่วนกลางไปยังระดับล่างเป็นไปอย่างล่าช้า สถานศึกษาไม่มีอิสระในการคิด และตัดสินใจ ประชาชนไม่มีส่วนเข้าร่วมกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน หลักสูตรที่ใช้เป็นหลักสูตรกลางที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สิ่งที่เกิดเรียนในโรงเรียนจึงเป็นเรื่องที่ห่างไกลจากวิถีชีวิตจริง

แนวความคิดการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาต้องการให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป สามารถจัดการศึกษาได้หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและผู้รับบริการ โดยมีผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองผู้นำชุมชนและตัวแทนองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาโดยให้การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบและเปิด โอกาสให้ชุมชนได้ตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงาน ซึ่งตอบสนองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการศึกษาไว้หลายมาตรา

นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรต่างๆ ทั้งนี้ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ

การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังสถานศึกษาโดยตรง รวมทั้งมีหน้าที่ประสาน และส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2550 : 2)

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาไทยในอดีต เป็นลักษณะรวมศูนย์อำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง สถานศึกษาไม่มีอิสระในการคิด และตัดสินใจ ประชาชนไม่มีส่วนร่วม หลักสูตรที่ใช้เป็นหลักสูตรกลาง ไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และห่างไกลจากวิถีชีวิตจริง

การบริหารการศึกษาไทยในปัจจุบัน

การบริหารการศึกษาไทยในปัจจุบันการบริหารจะเปลี่ยนไปสู่โรงเรียนแบบใหม่ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 มาตรา 39 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา เน้นย้ำว่าเป็นการกระจายอำนาจซึ่งเป็นภาพอนาคตในฝัน ไม่ใช่การมอบอำนาจดังเช่นที่ทำอยู่ในปัจจุบัน เช่น ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ โรงเรียนเอกชน ต่างๆ โรงเรียนมหิดลอนุสรณ์ เป็นต้น โรงเรียนมีอิสระในตัวเอง เป็นหน่วยงานพื้นฐาน และสำคัญที่สุด การเรียนการสอนต้องเกิดขึ้นที่โรงเรียน คุณภาพต้องอยู่ที่สถานศึกษา และผู้บริหารต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่ทำทุกอย่างเป็นระบบ แน่นนอน และมั่นคง วิธีการเรียนรู้ที่ง่าย คือการถ่ายทอด ความรู้ การฝึก การอบรม ดังนั้น การศึกษาก็คือการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ถือเป็น การสืบสานทางวัฒนธรรม มีการสร้างความรู้หรือองค์ความรู้ เกิดจากสภาพแวดล้อม สังคม และต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต เพราะการศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม ผู้จัดการศึกษาก็คือผู้จัดการเรียนรู้ เป็นการดูแล จัดการ ดำเนินการให้เกิดการเรียนรู้ของบุคคลให้คนได้เรียนรู้เพื่อให้คนพัฒนาตนเอง ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยการได้รับการศึกษา การบริหารการศึกษาของไทยในปัจจุบัน จึงมีการดำเนินการตามกฎหมายที่กำหนด (ชวนันท์ ทราพันธ์, 2540 : 40)

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาไทยในปัจจุบัน ยึดหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ไปยังสถาน ศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวมากขึ้น

การบริหารแบบมีส่วนร่วม

ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามา มีบทบาทในกระบวนการบริหาร ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สถิต กองคำ (2542 : 35) ให้ทัศนะว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารเป็นการที่บุคคล และกลุ่มมีความรับผิดชอบ และความผูกพันทางใจต่อองค์กรเพื่อความสำเร็จของเป้าหมายต่าง ๆ

ถ้าหากได้มีส่วนสร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นหลักการหรือวิธีการย่อมมีคุณค่าแก่กระบวนการพัฒนาองค์การทั้งสิ้น

สัมฤทธิ์ กางเพ็ญ (2545 : 9) ให้ทัศนะว่า การเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการทำงาน จะทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องผูกพันกับงานหรือองค์การ ความรู้สึกผูกพันเกี่ยวข้องที่ว่านี้ หากมีการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันแล้ว จะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัดหรือสิ่งที่ตกลงร่วมกัน

จากความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม สรุปได้ว่่า เป็นกิจกรรมที่ผู้บริหาร และบุคลากรในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ร่วมมือร่วมใจกัน ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมกันพัฒนา และให้บุคลากรในองค์กรได้เข้าไปมีส่วนรับผิดชอบ บนแนวคิดของการกระจายอำนาจ เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์กรประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการบริหารโรงเรียนในปัจจุบันจะต้องมุ่งเน้นไปที่การบริหารแบบมีส่วนร่วม

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

สัมฤทธิ์ กางเพ็ญ (2545 : 10 - 11) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถสร้างความรู้สึกที่ดีในการปฏิบัติงานและเป็นการเปิดโอกาสผู้ปฏิบัติได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน และต่อหน่วยงานได้อย่างเต็มที่ ซึ่งรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม แบ่งออก 4 รูปแบบ คือ

1. การปรึกษาหารือ เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปของคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการเฉพาะกิจ หรือคณะกรรมการที่เรียกชื่ออย่างอื่น รูปแบบนี้เป็นการกระจาย อำนาจการบริหารและการตัดสินใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการด้วย ระบบการปรึกษาหารือนี้เหมาะสำหรับใช้กับผู้บริหารระดับต้นขึ้นไปโดยการมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ประธานโครงการ ประธานคณะกรรมการ หรือกรรมการ เป็นต้น

2. กลุ่มคุณภาพ เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงาน ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปของกลุ่มบุคคล 3 – 10 คน ที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกัน รูปแบบกลุ่มคุณภาพนี้เหมาะสำหรับใช้กับผู้ปฏิบัติงานระดับปฏิบัติ หรือระดับหัวหน้างาน เพราะเป็นการฝึกฝน และเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน เพื่อค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหาหาสาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งมีกระบวนการในการบริหารกลุ่มสร้างคุณภาพ 4 ขั้นตอน P (Plan) การวางแผน, D (Do) การปฏิบัติ, C (Check) การตรวจสอบ และ A (Act) การปรับปรุงแก้ไขหรือ PDCA นั่นเอง อย่างไรก็ตามระบบกลุ่มคุณภาพจะใช้ได้ผลดีก็ต่อเมื่อมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิค QC และการใช้กระบวนการกลุ่มให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง และที่สำคัญที่สุด

คือ ความพึงพอใจการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานต้องอยู่ในเกณฑ์สูง จึงจะสามารถนำระบบกลุ่มคุณภาพนี้มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. ระบบข้อเสนอแนะ เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ได้ผลมากในทางปฏิบัติ โดยมีลักษณะที่แตกต่างจากข้อเสนอแนะที่มักพบเห็นทั่วไป ที่มีลักษณะเป็นกล่องหรือตู้รับฟังความคิดเห็นเท่านั้น กล่าวคือรูปแบบนี้จะมีแบบฟอร์มข้อเสนอแนะให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกรอกตามแบบที่กำหนด เช่น ปัญหาที่พบคืออะไร สาเหตุของปัญหามาจากอะไร วิธีการแก้ไขปัญหามีอะไรบ้าง และผลที่คาดว่าจะได้รับนั้นเป็นอย่างไร สำหรับแบบฟอร์มที่กำหนดนี้ อาจแตกต่างกันไปตามความต้องการของแต่ละหน่วยงานแต่มีหลักการปฏิบัติเดียวกัน คือจะต้องมีคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอแนะ มีหน้าที่ในการประเมินข้อเสนอแนะจากแบบฟอร์มต่างๆ นั้นว่าเป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพียงใด ความเป็นไปได้ ทางปฏิบัติมีมากน้อยแค่ไหน และสมควรดำเนินการตามข้อเสนอแนะหรือไม่ แล้วนำเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาดำเนินการต่อไป และถ้าข้อเสนอแนะใดมีการนำไปปฏิบัติ ควรมีการประชาสัมพันธ์และพิจารณาให้ผลตอบแทนเป็นรางวัลหรือผลตอบแทนอื่นๆ ตามที่หน่วยงานกำหนดซึ่งรูปแบบนี้เหมาะสำหรับใช้กับผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ อาจจะเสนอความคิดเห็นคนเดียวหรือมากกว่าก็ได้ และผู้เขียนเองมีความเห็นว่ารูปแบบนี้จะได้ผลดีก็ต่อเมื่อ

3.1 นโยบาย เป้าหมายขององค์กรต้องชัดเจน

3.2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานต้องอยู่ในระดับสูง

3.3 การกำหนดผลตอบแทนที่จะให้แก่ผู้เสนอความคิดจะต้องสร้างความรู้สึกว่าคุ้มค่า และมีผลทางจิตใจ

3.4 ระบบและขั้นตอนการพิจารณานั้นจะต้องรวดเร็ว มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแน่นอน ชัดเจนตลอดจนการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เสนอความคิดได้ทราบอย่างรวดเร็ว พร้อมเหตุผล

3.5 การประชาสัมพันธ์หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และ การใช้แบบฟอร์มข้อเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารูปแบบนี้จะช่วยให้ผู้บริหาร ได้ความคิดเป็นที่หลากหลายในการปฏิบัติหรือปรับปรุงงานก็ตาม อุปสรรคที่สำคัญของระบบข้อเสนอแนะ คือ การเขียน เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่โดยเฉพาะในชุมชนชนบท มีความรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อาจมีปัญหาในการเขียน ดังนั้นวิธีที่ดีก็คือการเปิดโอกาสให้ผู้เสนอความคิดมานั่งคุยกันตัวต่อตัวหรือไปหาข้อมูลโดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์โดยตรง

4. ระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการรูปแบบนี้พบมาก

ในการบริหารกิจการของบริษัทหน่วยงานเอกชน หรือรัฐวิสาหกิจโดยการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการด้วยการลงทุนซื้อหุ้นของบริษัทหรือบริษัทอาจจ่ายโบนัสส่วนหนึ่ง เป็นทุนเรือนหุ้นในแต่ละปีจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการเอง และมีความรู้สึกผูกพันในการปฏิบัติงานเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้น ในรูปแบบนี้ผู้บริหารอาจนำมาประยุกต์ใช้ โดยการสร้างบรรยากาศให้เกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายพึงพอใจที่จะมีส่วนร่วมให้มากที่สุด

กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา

เนื่องจากผู้บริหาร โรงเรียนไม่สามารถจะปฏิบัติงานได้ตามลำพังคนเดียวประกอบกับในปัจจุบันมีกระแสของการมีส่วนร่วม การตรวจสอบ และความโปร่งใสในการดำเนินงานตลอดจนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษาเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยควรให้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ และเป็นเจ้าขององค์กร อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการบริหาร ทั้งยังเป็นการแบ่งเบาภาระของโรงเรียนได้อีกด้วย

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม จะมีผลโดยตรงต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน อันจะส่งผลให้เกิดการยอมรับและมีความผูกพันระหว่างบุคลากรด้วยกัน และมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น

อุทัย บุญประเสริฐ (2543 : 39) ได้กล่าวถึงประโยชน์การบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา และเพื่อเปิดโอกาสให้ครู เจ้าหน้าที่ และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของ โรงเรียน
2. ขวัญ และกำลังใจของครูดีขึ้น
3. เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงิน และวิชาการ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
4. สร้าง และสนับสนุนให้เกิดผู้นำใหม่ๆ ในทุกระดับ
5. เพิ่มปริมาณ และคุณภาพการติดต่อสื่อสาร
6. สร้างความยืดหยุ่นในการทำงาน ทำให้เกิดการริเริ่มจัดทำโครงการใหม่ๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น

7. การที่ครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณจึงเกิดแนวการที่จะต้องใช้งบประมาณโดยประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

8. เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษา

9. ชุมชนมีส่วนร่วมและมีสิทธิในการบริหารจัดการศึกษา

10. การบริหาร และการตัดสินใจด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

11. ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และโครงการใหม่ๆ

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545 ก : 9 - 10) ได้กล่าวถึงประโยชน์การบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิด และอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดเพียงคนเดียว

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารมีผลในทางจิตวิทยา คือทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลง ในขณะเดียวกันก็จะเกิดการยอมรับมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการที่ผู้บริหารสามารถใช้ทดสอบว่าสิ่งที่ตนเองรู้ตรงกับสิ่งที่ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาหรือไม่

3. เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่า สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล และประสบการณ์การทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้อง มีโอกาสได้ใช้ความสามารถ และทักษะในการทำงานร่วมกัน เกิดความมีน้ำใจ และความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น

5. การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้นและส่งเสริมให้การปรับปรุงงานมีความเป็นไปได้สูง ตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้นด้วย

จากความหมาย รูปแบบ กระบวนการ ประโยชน์ จะเห็นได้ว่าในการบริหารโรงเรียนในปัจจุบันจำเป็นต้องให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยเฉพาะครูในโรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการบริหารให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้อันจะส่งผลให้โรงเรียนปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
(2542 : 10-12) ได้บัญญัติเนื้อหาสาระไว้ ดังนี้

ความมุ่งหมายและหลักการ

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเองมีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

ในด้านการจัดการศึกษาให้ยึดหลักเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักเอกภาพ ด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ การกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา หลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ องค์กรเอกชน และสถาบันสังคมอื่น

สิทธิ และหน้าที่ทางการศึกษา

บุคคลมีสิทธิ และโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ทั้งนี้รวมถึงบุคคลที่มีความบกพร่อง ทางด้านต่างๆ บุคคลที่ด้อยโอกาส และบุคคลที่มีความสามารถพิเศษที่รัฐต้องจัดให้บุคคลดังกล่าว มีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษในรูปแบบที่เหมาะสมกับความสามารถ

ของบุคคลนั้นๆ นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และได้รับสิทธิประโยชน์จากการจัดการศึกษาดังกล่าวด้วย สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาประกอบด้วย การจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและการส่งเสริมบุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันสังคมอื่น จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระบบการศึกษา

การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยโดยให้มีการเทียบโอนผลการศึกษาได้ทั้ง 3 รูปแบบ นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติเกี่ยวกับแนวทางและรูปแบบการจัดการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภทเพื่อให้มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ระบบการศึกษาประกอบด้วย การปฏิรูประบบการศึกษา การส่งเสริมการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่มีลักษณะหลากหลาย และการเทียบโอนผลการศึกษา

แนวการจัดการศึกษา

จากสถานการณ์ของประเทศและโลกที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยอัตราเร่งสูง อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาการ จำเป็นต้องเตรียมเด็กไทยให้เข้าสู่สังคมฐานความรู้ จำต้องมีการปฏิรูป การเรียนรู้เกิดขึ้น เพื่อที่จะทำให้มีการพัฒนาปัญญาของเด็กไทย ให้เกิดขึ้นอย่างเต็มตามศักยภาพ ให้มีแนวคิดแบบใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงบูรณาการสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล และที่สำคัญ ครูเป็น ผู้อำนวยความสะดวก และอาจเรียนรู้ร่วมไปกับผู้เรียน แนวการจัดการศึกษาได้บัญญัติขึ้นด้วยเจตนารมณ์ให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเริ่มต้นจากการปฏิรูปหลักสูตรอันเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษา นอกจากนั้นมีการปรับกระบวนการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน รวมทั้งการปรับเปลี่ยนวิธีการวัด และประเมินผลควบคู่กันไป และให้ใช้ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีให้เกิดประโยชน์ ต่อผู้เรียนในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียน และเยาวชนในชุมชนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่างๆ ด้วยการให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ในชุมชน และที่สำคัญคือ ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดสรร โอกาสในการศึกษาต่อที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ การวัด และประเมินผลผู้เรียนด้วยแนวการจัดการศึกษาประกอบด้วยหลักสูตรการศึกษา การเรียนรู้ การจัดตั้ง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต และการจัดสรรโอกาสในการศึกษาต่อ

การบริหารและการจัดการศึกษา

การบริหาร และจัดการศึกษาให้ยึดหลักมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ จัดตั้งองค์กรกลางด้านการศึกษาให้เล็กแต่มีประสิทธิภาพ ให้เอกชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษารวมทั้งมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การตัดสินใจอยู่ระดับเขตพื้นที่และสถานศึกษา ในการบริหารและการจัดการศึกษา จำแนกเป็น การจัด โครงสร้างและองค์กรการบริหารการศึกษาของรัฐ ให้มีกระทรวงการศึกษา ทำหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มุ่งการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันในกำกับของรัฐ การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีสิทธิจัดการศึกษาอบรมและฝึกฝนอาชีพ และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน ให้การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน มีความเป็นอิสระ ภายใต้การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ และให้รัฐมีการกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชน ในด้านการศึกษา

มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร และการจัดการ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยมุ่งหวังให้การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา อันจะส่งผล ไปยังเยาวชนให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รวมทั้งผู้ปกครอง และประชาชนจะเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาแบ่งเป็น การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก

ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ครู ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการผลักดัน การปฏิรูปการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ จึงมีความพยายามในทุกวิถีทางที่จะพัฒนาครู และผู้บริหารให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ การติดตามประเมินผล ในส่วนนี้จำแนกเป็น การปฏิรูปการผลิตครูและสถาบันผลิตครู พัฒนามาตรฐานหลักสูตร การผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาและพัฒนาสถาบันผลิตครู การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีระบบพัฒนา และส่งเสริมมาตรฐานอาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยจัดตั้งสถาบันอิสระให้รับผิดชอบ

เป็นการเฉพาะ และมีกองทุนสนับสนุนพัฒนาและการส่งเสริมครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพและองค์กรวิชาชีพ กำหนดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีใบประกอบวิชาชีพ มีองค์กรวิชาชีพทำหน้าที่กำกับดูแลมาตรฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ และการบริหารบุคคล ให้มีระบบบริหารงานบุคคลที่สามารถควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งให้มีระบบเงินเดือน ค่าตอบแทนครูที่เหมาะสมกับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง

ทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

ให้ทุกฝ่ายในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้รัฐมีหน้าที่ในการจัดสรรและบริหารจัดการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้เรียน และสังคม ซึ่งในหมวด 8 สรุปได้คือ การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการประเมินการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีเจตนารมณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารความรู้ด้วยตนเอง และสามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” บรรลุผลสำเร็จเป็นรูปธรรมจึงกำหนดให้มีการจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและ โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น พัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาตามหมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แบ่งเป็น การจัดสรรและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบเครือข่าย วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุน การผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการเพิ่มขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของผู้เรียน และการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การระดมทุนและการจัดตั้งหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นหลักการดำเนินการทางการศึกษาที่ถูกต้องชัดเจน มีเจตนารมณ์เปรียบเหมือนกฎหมายปฏิรูปการศึกษาของชาติ ตามนัยของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การบริหารจัดการศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กล่าวคือ สถานศึกษาจะมีอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการตนเอง สามารถวางแผนการบริหารจัดการสถานศึกษาได้สอดคล้อง

กับความต้องการของท้องถิ่น ที่สำคัญยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในกิจการของสถานศึกษา

การกระจายอำนาจ และการกระจายอำนาจทางการศึกษา

แนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ เป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศ โดยมีหลักการสำคัญ คือ เป็นการโอนอำนาจจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยอิสระพอสมควร ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย การกระจายอำนาจทำให้เกิดการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น

ความหมายของการกระจายอำนาจ

วันเดิม มณี โภคา และคณะ (2540 : 7) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจว่า เป็นการมีอำนาจในการตัดสินใจจากส่วนกลางหรือระดับบนไปให้ส่วนท้องถิ่นรอบนอกหรือส่วนล่าง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 20) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจว่า กระจายอำนาจเป็นกระบวนการที่ระดับล่างของวงราชการได้รับมอบจากหน่วยเหนือให้ตัดสินใจในเรื่องการใช้ทรัพยากรขององค์กรได้เอง

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 19) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ว่า กระจาย ก. ทำให้แพร่ หรือแตกแยกออกจากกันไปในที่ต่างๆ แพร่หรือแตกแยกออกจากกันไปในที่ต่างๆ อำนาจ น. สิทธิ เช่น มอบอำนาจ, อิทธิพลจะบังคับให้ผู้อื่นต้องยอมทำตามไม่ว่าจะด้วยความสมัครใจหรือไม่ หรือความสามารถบันดาลให้เป็นไปตามความประสงค์ความสามารถหรือสิ่งที่สามารถทำหรือบันดาลให้เกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้

สรุปการกระจายอำนาจ คือ การมอบอำนาจการตัดสินใจในด้านต่างๆ จากส่วนกลางหรือระดับบนไปให้ระดับรองลงมา ให้มีอำนาจในการตัดสินใจโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและสามารถดำเนินการเองตามนโยบายเป้าหมายของส่วนกลางที่วางแนวทางไว้

วัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจ

ธีระ รุญเจริญ (2545 : 46 - 47) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจ มีหลายประการด้วยกัน เช่น เพื่อที่จะลดภาระงาน ลดขั้นตอนในการบริหาร ขณะเดียวกันเป็นการเพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานและหวังจะทำให้งานล่าช้าน้อยลง หรืออีกนัยหนึ่ง ก็คือสามารถตอบสนองความต้องการได้ทันต่อเหตุการณ์ และความเร่งด่วนของประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยสรุป คือ สามารถเพิ่มในการบริหารของรัฐทั้งในด้านปริมาณและด้านคุณภาพ วัตถุประสงค์ ของการกระจายอำนาจมีหลายประการด้วยกัน คือ

1. เพื่อส่งเสริมความสมดุลในการพัฒนาภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ
2. เพื่อสามารถจัดทำโครงการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งในด้านศักยภาพ และข้อจำกัดของท้องถิ่น
3. เพื่อให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางแผน โครงการ และการดำเนินโครงการ
4. เพื่อส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันทางการเมืองระดับท้องถิ่นและเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่น และองค์กรประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองมากยิ่งขึ้น
5. เพื่อส่งเสริมการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาท้องถิ่น

สรุป วัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจ คือการตอบสนองความต้องการ และความเร่งด่วนของประชาชนและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารของรัฐทั้งในด้านปริมาณ และด้านคุณภาพ

การกระจายอำนาจทางการศึกษา

วิชัย ต้นศิริ (2542 : 16) กล่าวว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษา เป็นวิธีการที่ทำให้การบริหารการศึกษาที่เกิดประโยชน์โดยการกระจายอำนาจทางการศึกษาจะช่วยให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ แต่ต้องให้เป็นการกระจายอำนาจที่แท้จริง โดยให้คนในชุมชนทั้งภาครัฐ และเอกชนรวมทั้งประชาชนมีส่วนกำหนดรูปแบบทางการศึกษาของชุมชนเพื่อให้สนองความต้องการของชุมชน จากการเปลี่ยนที่ไม่หยุดนิ่งของการพัฒนาเกิดกระแสเรียกร้องให้รัฐบาลกลาง ซึ่งเป็นแหล่งรวมศูนย์อำนาจการบริหารต้องกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไปสู่หน่วยงานระดับปฏิบัติ นั่นคือ สถานศึกษาซึ่งในปัจจุบันเราไม่สามารถทราบได้ว่าใคร คือ ผู้กุมบังเหียน ใครคือ ผู้ปฏิบัติ เพราะผู้ปฏิบัติและผู้กุมบังเหียนคือคนๆ เดียวกัน แต่ละกรมส่วนกลางทำทั้งสองหน้าที่ คือ ออกแบบเอง วางนโยบายเอง และนำนโยบายไปลงมือปฏิบัติเอง ผลก็คือไม่สามารถทราบได้ว่าตนทำสำเร็จหรือล้มเหลว ปัญหาภาคปฏิบัติก็มาสมอยู่ที่กรม ทุกปัญหาต้องเดินทางกลับ มารับการแก้ไขที่กรม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องกระจายอำนาจการศึกษาไปสู่สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และจังหวัด ให้สามารถริเริ่มสร้างสรรค์การเรียนรู้เอง และจัดการศึกษาเอง ทั้งนี้โดยมีกลไกการตรวจสอบที่เป็นอิสระและเข้มแข็ง การกระจายอำนาจไปเช่นนี้จะทำให้เกิดนวัตกรรมทางปัญญาขึ้นเต็มประเทศ และแนวทางการจัดการศึกษาต่อไปนี้ ต้องบริหารจัดการตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเน้นการกระจายอำนาจ จะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบจากส่วนกลาง

หรือศูนย์รวมอำนาจไปยังพื้นที่หรืออาณาเขตรอบๆ จากระดับบนไปสู่ระดับล่างหรือจากระดับชาติไปสู่ท้องถิ่นเป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

ความหมายของการกระจายอำนาจทางการศึกษา

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540 : 15) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจทางการศึกษาว่าเป็นการถ่ายโอน อำนาจ อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบจากศูนย์กลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปยังพื้นที่หรืออาณาเขตรอบๆ จากระดับบนไปสู่ระดับล่าง หรือจากระดับชาติไปสู่ท้องถิ่นเป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

พิณสุดา สิริธรงค์ศรี (2541 : 14) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาเป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านของการตัดสินใจทางการบริหารการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ระดับล่างหรือระดับปฏิบัติ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงานและสถานศึกษา

ภาณุวัฒน์ ภักดิ์วงศ์ (2541 : 29) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจทางการศึกษาว่า หมายถึง การที่รัฐให้อำนาจในการตัดสินใจในการที่จะสามารถดำเนินการจัดการและบริหารการศึกษาในลักษณะที่เป็นองค์อำนาจหน้าที่แก่ท้องถิ่นทั้งที่เป็นองค์กรการปกครองตนเองของท้องถิ่นอันเป็นองค์กรที่เป็นนิติบุคคลหรือองค์กรในชุมชนที่ไม่เป็นนิติบุคคล ท้องถิ่นได้ร่วมกันดำเนินการให้บริการศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยที่อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณท้องถิ่นนั้นๆ โดยการเข้ามาร่วมกันในการจัดการและบริหารการศึกษาของท้องถิ่นจะต้องอยู่ในรูปของการเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในการจัดการ และบริหารการศึกษา

สรุปการกระจายอำนาจทางการศึกษา หมายถึง การบริหาร และจัดการศึกษาที่ให้อำนาจการตัดสินใจไปยังหน่วยปฏิบัติและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆ ด้าน รวมทั้งด้านการศึกษา โดยกำหนดให้มีกฎหมายรองรับ มีหลักการและกระบวนการจัดการศึกษาที่เน้นให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร และจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา

รอปสัน และแมทธิวส์ (Robson & Mathews. 1995 : 13 – 15 ; อ้างถึงใน พิณสุดา สิริธรงค์ศรี. 2541 : 14) ได้ให้เหตุผลของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไว้ว่า

1. การจัดการศึกษาในหลายประเทศไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร เนื่องจากอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ส่วนกลาง ซึ่งเป็นการตัดสินใจโดยใช้มาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศทำให้ขาดความยืดหยุ่นและไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างกัน

2. จากความแตกต่างทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของท้องถิ่นการกระจายอำนาจทางการศึกษาจะช่วยตอบสนองความแตกต่างดังกล่าวได้ ทั้งยังสามารถระดมทรัพยากรบุคคล และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการกระจายการลงทุนทางการศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย

3. การกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นรากฐานของการส่งเสริมประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะการกระจายอำนาจทางการศึกษานั้นให้โอกาสประชาชนในระดับท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในชุมชนของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนการจัดการศึกษา และการประเมินผลคุณภาพการศึกษาในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า “การจัดการศึกษาของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน”

4. จากที่แม้ว่าในประเทศเดียวกันก็ยังมี ความแตกต่างกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การกระจายอำนาจทางการศึกษาจึงเป็นการลดช่องว่างระหว่างท้องถิ่นหรือภูมิภาคในประเทศนั้นๆ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันมากยิ่งขึ้น

5. จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การกระจายตัวของประชากรทำให้เกิดความต้องการการบริการทางการศึกษาที่หลากหลายยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสมเพื่อให้สอดคล้อง และตอบสนองความต้องการ และความเร่งด่วนของแต่ละท้องถิ่น และแต่ละกลุ่มเป้าหมายก็มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นด้วย การกระจายอำนาจทางการศึกษาจึงเป็นหนทางที่นอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการตอบสนองดังกล่าวได้อย่างสอดคล้อง และเหมาะสมแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพึ่งตนเองของประชาชน และการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปอีกด้วย

6. จากการที่ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยตรงนั้น นอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าดังที่กล่าวมาแล้ว ยังก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาอีกด้วย การให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่จึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลควรส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง

7. การกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นการเสริมสร้างความสามารถให้กับท้องถิ่น อันหมายถึงการให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสามารถในการกำหนดชีวิต ความเป็นอยู่ และจุดหมายปลายทางแห่งชีวิตของตนและของชุมชนของตนเองอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

8. การกระจายอำนาจเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ อันจะนำไปสู่อุดมการณ์ทางประชาธิปไตย สู่ระบบ และโครงสร้างที่ใกล้ชิดประชาชนได้มากกว่า โปร่งใสกว่า ประชาชนได้มีส่วนร่วม และมีโอกาสในการตรวจสอบได้มากกว่าระบบรวมศูนย์ อำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ และการจัดสรรสัดส่วนภาษีอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 76 - 77) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ท้องถิ่นเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริการ การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง รวมทั้งมีอำนาจของตนเองโดยเฉพาะ
3. การกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นกระทำได้ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ โดยมีคณะกรรมการกระจายอำนาจซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้
  - 3.1 จัดทำแผนการกระจายอำนาจ และแผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และรายงานต่อรัฐสภา
  - 3.2 กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะ
  - 3.3 ปรับปรุงสัดส่วนภาษี อากร และรายได้
  - 3.4 กำหนดหลักเกณฑ์ และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 3.5 ประสานการถ่ายโอนข้าราชการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น และพนักงานรัฐวิสาหกิจ
  - 3.6 เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการกระจายอำนาจ การอนุมัติหรือการอนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ
  - 3.7 เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร การงบประมาณ และการรักษาวินัยทางการเงิน การคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 3.8 เสนอแนะ และเร่งรัดการตราพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง ประกาศข้อบังคับ
  - 3.9 เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้จัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรรเพิ่มขึ้น ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง

3.10 พิจารณาหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดระบบตรวจสอบและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

4. การกำหนดอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เป็นการกำหนด อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ให้รับผิดชอบดำเนินการในกิจการที่ได้รับจากหน่วยราชการ และรัฐวิสาหกิจ ยกเว้น กิจการทหาร ศาลยุติธรรม และอัยการ

5. การจัดสัดส่วนภาษีและอากร เป็นการแบ่งรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่างๆ ได้แก่ ภาษีโรงเรือน ที่ดิน ป้าย และ บำรุงท้องที่ ภาษีธุรกิจ ค่าธรรมเนียมรถยนต์ อากรต่างๆ ค่าภาคหลวง ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน และนิติกรรม ค่าธรรมเนียมการขออนุญาตและใบอนุญาตต่างๆ ฯลฯ

6. แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการดังนี้

6.1 ให้ถ่ายโอนกิจการบริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการแก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นภายใน 4 ปี ได้แก่ การกักขัง การกักขังที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และกระทบถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภารกิจที่ดำเนินงานตามนโยบาย ของรัฐบาล

6.2 กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบ ในระยะแรกอาจคำนึงถึงความพร้อมขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งตามสภาพและปัจจัยอื่นๆ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินระยะเวลา 10 ปี

6.3 กำหนดแนวทาง และหลักเกณฑ์ให้รัฐทำหน้าที่ประสานความร่วมมือ และ ช่วยเหลือการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.4 กำหนดการจัดสรรภาษีอากรเงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นโดยภายใน พ.ศ. 2544 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วน ต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบและภายใน พ.ศ. 2549 มีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วน ต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบห้า

6.5 ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดตั้งงบประมาณ ประจำปี

สรุปการกระจายอำนาจทางการศึกษา หมายถึง การบริหาร และจัดการศึกษาที่ให้อำนาจ การตัดสินใจไปยังหน่วยปฏิบัติและเปิด โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆ ด้าน รวมทั้ง ด้านการศึกษา โดยกำหนดให้มีกฎหมายรองรับ มีหลักการและกระบวนการจัดการศึกษาที่เน้นให้ มีการกระจายอำนาจการบริหาร และจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกระทรวงมีหน้าที่กำกับดูแล เฉพาะด้านการกำหนดนโยบาย แผน และ

มาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรและติดตามตรวจสอบและประเมินผลการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเท่านั้น ถ้าเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาจะมีการกระจายอำนาจแบบมอบอำนาจการตัดสินใจ และความรับผิดชอบไปยังคณะกรรมการฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง แต่ถ้าเป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา และสถานศึกษาเอกชนจะมีความเป็นอิสระตามกฎหมายการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ เป็นการกระจายอำนาจแบบเบ็ดเสร็จและมีอิสระมากกว่าสถานศึกษาประเภทอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การบริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 6 – 7) กล่าวถึงบทบัญญัติในมาตรา 38

แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 กำหนดให้พื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบกับมาตรา 35 และ 36 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการ จึงทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษารองรับการกิจรวมถึงงานธุรการ งานประสานงาน และงานบริหารทั่วไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่โดยสังเขป 4 ประการ ดังนี้

1. มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา
2. ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา
3. ประสาน ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

4. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

นอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงาน และรวมถึงในสถานศึกษาในสังกัดให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว ให้คำนึงถึงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ แนวทางและแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจึงต้องทำหน้าที่เป็นสำนักงานอำนวยการ และบริหารจัดการในภารกิจของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งข้อกำหนดอื่นของกฎหมายนี้และกฎหมายอื่นที่กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

โครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ดิเรก พรสีมา (2545 : 4 - 6) สำหรับการจัดโครงสร้างการบริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา นี้ เขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขต จะรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป จากคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานมายังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาใน เขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง บนหลักการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามภารกิจความคุ้มค่าและประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพของงาน และความมีเอกภาพในการบริหารจัดการ โดยแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา จะมีการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่ ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ คือ งานบริหารทั่วไป กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ กลุ่มงานประสานงาน กลุ่มงานเลขานุการ และกลุ่มงานบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล จะมีงานธุรการ กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและกำหนด ตำแหน่ง กลุ่มงานสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง กลุ่มงานบำเหน็จความชอบ และทะเบียนประวัติ กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร และกลุ่มงานวินัยและนิติกร
3. กลุ่มนโยบาย และแผน จะมีงานธุรการ กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มนโยบาย และแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มวิเคราะห์งบประมาณ กลุ่มงานติดตามและประเมินผล
4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา จะมีงานธุรการ กลุ่มงานส่งเสริมคุณภาพการจัดการ การศึกษา กลุ่มงานส่งเสริมกิจการนักเรียน งานส่งเสริมสวัสดิการสวัสดิภาพ และกองทุน เพื่อการศึกษา กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน และกลุ่มงานส่งเสริมกิจการพิเศษ

5. หน่วยศึกษานิเทศก์ จะมีงานธุรการ กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาระบบการบริหาร และการจัดการศึกษา กลุ่มงานนิเทศและพัฒนากิจการศึกษาด้านวิชาการ กลุ่มงานนิเทศและพัฒนาระบบการ เรียนรู้ กลุ่มงานติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มงานวัดผล และประเมินผล ทางการศึกษา กลุ่มงานพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และกลุ่มเลขานุการ คณะกรรมการนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ดิเรก พรสีมา (2545 : 13 - 14) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้ การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงาน ในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ และกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษาวิเคราะห์วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัด และพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันอื่นที่จัดรูปแบบการศึกษาที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการ และประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 3) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือ จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษา วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ศึกษาวิเคราะห์วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่น ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษา ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา ประสานการปฏิบัติ ราชการทั่วไปและปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

สรุปได้ว่า สำนักงานเขตการศึกษาที่มีอำนาจหน้าที่ กำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิก สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย และ มาตรฐานการศึกษา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารระดับโรงเรียนนั้นเป็นการบริหารที่ยิ่งใหญ่ เนื่องจากผู้บริหารจะต้องทุ่มเทกำลัง แรงกาย แรงใจ แรงความคิด และแรงศรัทธา เพื่อการศึกษาของประชาชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ หาก บุคคลเหล่านี้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม การปฏิรูปการศึกษาก็จะประสบผลสำเร็จ สมดังปณิธาน ของตัวแทนทางการศึกษาระดับนานาชาติที่ระดมสมองเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้การศึกษา เป็นไปเพื่อประชาชนทุกคน

เกษม วัฒนชัย (2546 ก : 29 – 30) กล่าวถึงปณิธานขององค์การสหประชาชาติ ว่า การปฏิรูปการศึกษาเป็นไปเพื่อ

1. Education for All. Basic Education for All. และ Quality Education for All.

หมายความว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อคนทุกคน ทุกคนต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ การศึกษาอย่างมีคุณภาพจะต้องเป็นไปเพื่อทุกคน

2. All for Education. ทรัพยากรทั้งปวงต้องใช้เพื่อการศึกษา ต่อไปรัฐต้องเปิดใจกว้าง ให้ภาคส่วนต่างๆ ของสังคมได้เปิดสถานศึกษาทุกระดับให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา

3. การกระจายอำนาจการบริหารจัดการ ให้เขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น ไม่ควรให้อำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง

4. การบริหารโดยองค์คณะบุคคล โดยให้บุคคลในพื้นที่เป็นกรรมการสถานศึกษา

5. การกำหนดระบบความรับผิดชอบต่อการบริหาร จะต้องมีข้อสอบระดับชาติ มีมาตรฐาน และมีการเทียบเคียงระดับชาติ

ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทยดำเนินมาตั้งแต่ พ.ศ. 2542 สำหรับการบริหารระดับ สถานศึกษาใช้การบริหารแบบที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน หรือการบริหาร โดยยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง มีผู้กล่าวถึงการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ดังนี้

บุญมี เณรยอด (2544 : 1- 3) กล่าวว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหาร และจัดการศึกษาที่หน่วยปฏิบัติ โดยมีโรงเรียนเป็นฐานหรือเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการกระจายอำนาจบริหารจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ ระบบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปโดยมีส่วนร่วมและตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด

ถวิล มาตรฐาน (2545 : 41) กล่าวโดยสรุปว่า โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ หมายถึง “การบริหารจัดการ โรงเรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ และความต้องการของโรงเรียน นั่นคือ สมาชิกโรงเรียนอันได้แก่ คณะกรรมการบริหาร โรงเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน ครู-อาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนสมาชิกชุมชน และองค์กรอื่นๆ มารวมพลังกันอย่างเต็มที่ รับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหา ตลอดจนดำเนินการเพื่อพัฒนากิจกรรม ด้านการจัดการศึกษาของ โรงเรียนในระยะสั้นและระยะยาว”

วิจารณ์ พานิช (2545 : 7-9) เสนอความคิดเห็นว่า การบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานที่แท้จริงนั้นต้องมีการกำหนดเป้าหมายหรือความมุ่งมั่น ของระบบการศึกษาในภาพรวมของโรงเรียน โดยส่วนกลางเป็นผู้กำหนดเป้าหมายระดับชาติ โดยให้ทางโรงเรียนมีส่วนร่วม ส่วนทางโรงเรียนเป็นผู้กำหนดรายละเอียดต่างๆ ของตนเองรวมทั้ง ความมุ่งมั่น และเป้าหมายของแต่ละโรงเรียน โดยไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน อนึ่ง ควรจะให้อิสระแก่โรงเรียนในการตัดสินใจ 4 เรื่อง คือ เรื่องงาน ทรัพยากร บุคลากร และเรื่องศาสตร์หรือวิชาการ ซึ่งเมื่อมีอิสระมากสิ่งที่ล้มไม่ได้คือจะต้องตรวจสอบได้ด้วย กล่าวคือมอบความไว้วางใจให้โรงเรียน แต่ก็ต้องให้ตรวจสอบได้

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2548 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใช้อักษรย่อภาษาอังกฤษว่า SBM มาจากคำเต็ม และมีความหมาย ดังนี้

S : School เป็นคำนาม แปลว่า โรงเรียน

B : Based เป็นคำคุณศัพท์ แปลว่าเกี่ยวกับฐานหรือพื้นฐาน

M : Management เป็นคำนาม แปลว่าการบริหารและการจัดการ

ดังนั้น School-Based Management สรุปได้ว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึงการใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารและจัดการ หรือการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งเกิดจากแนวคิดเรื่องการปฏิรูปการศึกษาและการกระจายอำนาจทางการศึกษาที่มีอยู่ในมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง”

สรุปได้ว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึงการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรงให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีอิสระ และความคล่องตัวในการตัดสินใจการบริหารจัดการ ทั้งด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหาร งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

หลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2548 : 1) กล่าวว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแนวคิดทางการบริหารและจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนด โดยมีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจที่จะพัฒนานโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมกับบุคคลที่มีส่วนได้เสีย

ในการจัดการศึกษา ทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยมุ่งเน้นผลผลิต คือผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสถานศึกษาต้องยึดถือหลักการ ดังนี้

1. ยึดถือนโยบาย เป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของชาติ และของกรมต้นสังกัด ในการนำโรงเรียนสู่การปฏิบัติ โดยจัดระบบการบริหารด้วยตนเอง อย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ได้แก่

1.1 กำหนดเป้าหมาย และแผนการดำเนินงานของ โรงเรียนด้วยตนเอง

1.2 กำหนดวิธีการดำเนินงานด้วยตนเอง

1.3 กำหนดหลักการ เกณฑ์ในการระดมทรัพยากร และการบริหารงบประมาณด้วยตนเอง

1.4 กำหนดวิธีการประเมินตนเอง

2. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง ครู ผู้ทรงคุณวุฒิ สมาชิกในชุมชน ศิษย์เก่า ผู้บริหารโรงเรียน และตัวแทนนักเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการและความคาดหวังของสังคม

สรุปได้ว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแนวคิดทางการบริหารและจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษา ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนด โดยมีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ และร่วมกับบุคคลที่มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลผลิต คือผู้เรียนเป็นสำคัญ

รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

อุทัย บุญประเสริฐ (2544 : 3) ได้กล่าวถึงรูปแบบในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่ามีรูปแบบที่สำคัญอย่างน้อย 4 รูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบที่มีผู้บริหาร โรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งมีผู้บริหารเป็นประธานคณะกรรมการ และมีกรรมการอื่นๆ ได้มาจากการคัดเลือกหรือเลือกตั้งจากตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน และตัวแทนครู คณะกรรมการเหล่านี้มีบทบาทในการให้คำปรึกษา แต่อย่างไรก็ตาม อำนาจการตัดสินใจยังอยู่ที่ผู้บริหาร โรงเรียน

2. รูปแบบที่มีครูเป็นหลัก ซึ่งมาจากแนวคิดที่ว่า ครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ย่อมรู้ปัญหาได้ดีกว่า และมองเห็นวิธีการแก้ปัญหาได้ชัดเจนว่า ดังนั้นตัวแทนจากครูจะมีสัดส่วนมากที่สุดในคณะกรรมการ โรงเรียน อย่างไรก็ตาม ผู้บริหาร โรงเรียนยังคงเป็นประธานคณะกรรมการโรงเรียน

3. รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก ซึ่งมาจากแนวคิดที่ว่า การจัดการศึกษาควรสนองตอบความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชนให้มากที่สุด ตัวแทนของผู้ปกครองและชุมชนจึงมีส่วนในคณะกรรมการโรงเรียนมากที่สุด ตัวแทนผู้ปกครอง และชุมชน เป็นประธานคณะกรรมการ โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการ และเลขานุการ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

4. รูปแบบที่ครู และชุมชนมีบทบาทหลัก มาจากแนวคิดที่เชื่อว่าครูและผู้ปกครองต่างมีความสำคัญในการจัดการศึกษา และต่างอยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด รับรู้ปัญหา และมองเห็นช่องทางในการแก้ปัญหาได้ดีที่สุด สักส่วนของครู และชุมชนในคณะกรรมการ โรงเรียนจะมีเท่ากัน แต่มากกว่าตัวแทนกลุ่มอื่นๆ อย่างไรก็ตามผู้บริหารโรงเรียนยังคงเป็นประธานกรรมการ โรงเรียน

จะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้ยึดเอารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานรูปแบบที่ 3 ชุมชนมีบทบาทหลัก ซึ่งเป็นผลมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

บุญมี เณรยอด (2545 : 168 - 181) ได้สรุปผลการศึกษาจากรายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องระดับชาติ เน้นเฉพาะการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน : วิถีและวิถีไทย พบว่าการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานมี 4 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 รูปแบบผู้นำสามประสาน คือรูปแบบที่ผู้บริหาร ครู และชุมชน มีความพร้อมและตั้งใจที่จะพัฒนา รูปแบบนี้จะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้ง่ายและใช้เวลาน้อย

รูปแบบที่ 2 รูปแบบผู้บริหาร-ครู เป็นผู้นำ คือรูปแบบที่ผู้บริหาร ครู- อาจารย์มีความพร้อมและตั้งใจ แต่คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนยังไม่มี ความเข้าใจและยังไม่พร้อม ต้องอาศัยความตั้งใจและความร่วมมือของผู้บริหาร และครู - อาจารย์ต้องพยายามอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

รูปแบบที่ 3 รูปแบบผู้บริหารเป็นผู้นำ คือรูปแบบที่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะพัฒนา แต่ครู-อาจารย์และชุมชนยังขาดความพร้อม รูปแบบนี้ต้องใช้เวลามาก ในการดำเนินงาน แต่ก็สามารถประสบความสำเร็จได้ ถ้าผู้บริหารกระทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

รูปแบบที่ 4 รูปแบบครู - ชุมชนเป็นผู้นำ คือรูปแบบที่ผู้บริหารย้ายมาจากที่อื่นในขณะที่โรงเรียนได้ดำเนินการไปแล้ว โดยที่คณะครู- อาจารย์และชุมชนในโรงเรียนนั้นได้รับผิดชอบอยู่ก่อนแล้ว รูปแบบนี้อาจต้องใช้เวลาช่วงหนึ่งเพื่อให้ผู้บริหารได้ทำความเข้าใจและตัดสินใจ

รูปแบบทั้ง 4 นี้เป็นไปตามธรรมชาติหรือบริบททางการศึกษาของโรงเรียนนั้นๆ อย่างไรก็ตาม จุดมุ่งหมายของการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานคือการให้อิสระทางความคิด และ

การตัดสินใจแก่ทางโรงเรียนและชุมชน เมื่อได้พัฒนาไประยะหนึ่งควรที่จะเป็นรูปแบบที่เอื้ออำนวยประโยชน์แก่นักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

แนวทางการดำเนินงานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การปฏิรูปการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์ที่จะทำให้การปฏิรูปการเรียนรู้และการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประสบความสำเร็จ เป็นการพัฒนาเด็กไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

อุทัย บุญประเสริฐ (2543 ค : 44 - 46) ได้กล่าวถึงแนวทางการดำเนินการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังนี้

1. ต้องมีการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่การบริหารจากหน่วยงานบริหารส่วนกลางไปยังผู้บริหารโรงเรียนอย่างแท้จริง โดยผู้บริหารโรงเรียนก็ต้องใช้อำนาจหน้าที่นั้นร่วมกับครู ผู้ปกครอง และผู้แทนจากชุมชน
2. มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ ซึ่งไม่ใช่เป็นการปิดกั้นความรับผิดชอบ การมอบอำนาจหน้าที่จะมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับภาระงาน บทบาทและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจ
3. บุคลากรทุกคนต้องรู้จักจุดประสงค์การปฏิบัติงาน บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และการประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งของตนเอง และผู้อื่น
4. บุคลากรในโรงเรียน และในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนบทบาท และการสื่อสาร
5. มีการพัฒนาวิชาชีพ และฝึกอบรมให้แก่ครูและผู้มีส่วนได้เสีย เกี่ยวกับการจัดการ การแก้ปัญหาหลักสูตรและการสอน และได้รับการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการฝึกอบรม และมีเวลาสำหรับการประชุมอย่างสม่ำเสมอ
6. ได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรในโรงเรียน
7. จะต้องจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารอย่างเสรี บุคลากรสามารถติดต่อสื่อสารกันทั้งสายงาน ข้ามสายงาน หรือข้ามองค์กรได้

นอกจากนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหาร เช่น ในเรื่องการตัดสินใจ การสั่งการ การแก้ปัญหา กลุ่มสัมพันธ์ การวางแผนหลักสูตรและการเรียน การสอน งบประมาณ การบริหารบุคคล และผู้บริหาร โรงเรียนต้องได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำด้วย

สำหรับการดำเนินงานในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยโรงเรียนเป็นหลักในการตัดสินใจ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ประโยชน์ที่จะเกิดแก่นักเรียน
2. ความรับผิดชอบต่อผลงาน
3. ความเที่ยงธรรม
4. การบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
5. เน้นการมีส่วนร่วม

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่ได้มีรูปแบบหรือสูตรสำเร็จ เป็นการบริหารจัดการที่เป็นไปตามความต้องการของโรงเรียนเอง โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีความร่วมมือร่วมใจ ลงมือปฏิบัติ ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นรูปแบบที่เหมาะสมหรือมีลักษณะเฉพาะ โรงเรียนนั้นๆ ดังตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

คอตตอน (Cotton, 1999 ; อ้างถึงใน กุหลาบ ปุริสาร. 2547 : 30 - 32) กล่าวว่า สถานศึกษาที่นำแนวการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้จะส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารจัดการศึกษาทั้งของผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งชุมชนและผู้ปกครอง กล่าวคือการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและรูปแบบการสอนของครู ซึ่งการบริหารแบบดั้งเดิมที่เป็นลักษณะแบบรวมศูนย์หรือเป็นลักษณะการบริหาร โดยการควบคุมจากภายนอกไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือระบบการบริหาร การศึกษาได้นอกจากนั้นยังมีความเปลี่ยนแปลงด้านบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ตรวจการศึกษา (Superintendent) เป็นผู้มีบทบาทสูงในการสนับสนุนให้นำ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้โดยบทบาทที่สำคัญ คือ การสร้างความเข้าใจแก่ชุมชน ให้รู้จักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและเหตุผลที่ต้องนำมาใช้ เปลี่ยนบทบาทจากการเป็น ผู้ใช้อำนาจจากบนลงล่าง ไปสู่การเป็นสมาชิกของคณะกรรมการบริหาร เปลี่ยนจากการมุ่ง ความเป็นมาตรฐานเดียวกันไปสู่การสนับสนุนในความหลากหลาย และความเป็นเอกลักษณ์ ของแต่ละโรงเรียน สนับสนุนการทำงานของผู้บริหาร โรงเรียน
2. บุคลากรทางการศึกษา หรือเจ้าหน้าที่สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น เปลี่ยนแปลง จากบทบาทการกำกับติดตามไปสู่การบริการทรัพยากรเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเปลี่ยนแปลง ของโรงเรียน
3. ผู้บริหารโรงเรียน เปลี่ยนจากการเป็นเจ้านายสู่การเป็น หัวหน้าคณะกรรมการบริหาร เปลี่ยนจากการกำหนดนโยบายโดยลำพังไปเป็นกำหนดร่วมกับสมาชิกอื่นๆ จากเดิมที่อาจจะดูแล

กระบวนการศึกษาอยู่ห่างๆ เปลี่ยนเป็นผู้ดูแลใกล้ชิดมากขึ้น มีความสำคัญของตำแหน่งสูงขึ้น เพราะโรงเรียนได้รับอำนาจและความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น

4. ผู้ช่วยผู้บริหาร และหัวหน้าหมวด มีบทบาทในการเป็นผู้แทนของครูเพื่อช่วยงานบริหาร

5. บทบาทของครูเปลี่ยนจากเดิมที่เคยทำงานอย่างโดดเดี่ยวเป็นมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการบริหารมากขึ้น

6. บทบาทของนักเรียนจากเดิมที่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยเฉพาะนักเรียนในชั้นสูงๆ ก็จะมีโอกาสให้คำแนะนำ ให้ข้อมูล และส่งอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของโรงเรียนด้วย

7. ผู้ปกครองและสมาชิกชุมชนจะมีส่วนร่วมเช่นเดียวกับฝ่ายอื่น ในบางครั้งอาจได้รับการฝึกอบรมเพื่อช่วยให้สามารถให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนในการวางแผนและการตัดสินใจ

8. คณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีโอกาสกำหนดนโยบายของโรงเรียน จัดสรรทรัพยากร กำกับติดตามการดำเนินงานของโรงเรียน และช่วยให้ชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน

สรุปบทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นต้นว่า ผู้ตรวจการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด ครู นักเรียน ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องปรับบทบาทของตน เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมตัดสินใจเพื่อการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ประสบการณ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในต่างประเทศ

อุทัย บุญประเสริฐ (2543 ค : 57) ได้ศึกษาเอกสารที่กล่าวถึงประสบการณ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในประเทศต่างๆ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย สาธารณรัฐเกาหลี สิงคโปร์ อิสราเอล และสหราชอาณาจักร พบว่า

1. ในประเทศเหล่านั้นต่างประสบปัญหาความไม่พึงพอใจในคุณภาพการศึกษาจึงได้หาทางปรับปรุงพัฒนา และต่างใช้วิธีการปฏิรูปการศึกษาโดยการกระจายอำนาจการศึกษาไปยังหน่วยปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

2. ในการดำเนินการกระจายอำนาจการศึกษาได้ลดบทบาทในส่วนกลาง คือ รัฐบาลกลาง กระทรวงศึกษาธิการหรือมลรัฐให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับนโยบาย การสนับสนุนทรัพยากร กำหนดมาตรฐานและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยมอบอำนาจเกือบทั้งหมดไปให้โรงเรียน ดำเนินการบริหารและจัดการศึกษา โดยในบางประเทศมีเขตการศึกษาเป็นหน่วยงานเชื่อมโยงระหว่างส่วนกลางกับสถานศึกษา

3. ผู้ปกครอง ชุมชน มีความพึงพอใจในการศึกษามากขึ้น เนื่องจากได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีขวัญและกำลังใจดีขึ้นมีความรู้สึกรับผิดชอบ และรับผิดชอบต่องานมากขึ้น

4. ยังไม่ได้มีการศึกษาอย่างจริงจังว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นมากน้อยเพียงใด แต่พบว่า การบริหารแบบนี้ไม่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง สิ่งที่เห็นได้ชัดคือ อัตราการออกกลางคันของนักเรียนลดลง อัตราการเรียนต่อสูงขึ้น

5. ความสำเร็จของการกระจายอำนาจการศึกษา อยู่ที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างจริงจัง บางประเทศ เช่น ออสเตรเลีย นายกรัฐมนตรีได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการด้วย และทุกประเทศล้วนแต่ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศทั้งสิ้น

สรุปการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในต่างประเทศใช้วิธีการปฏิรูปการศึกษา โดย การกระจายอำนาจการศึกษาไปยังหน่วยปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ลดบทบาทในส่วนกลาง ผู้ปกครอง ชุมชน มีความพึงพอใจในการศึกษามากขึ้น ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในการบริหาร

ขอบข่าย และภารกิจการบริหารงานโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 33 - 65) กล่าวถึงขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานโรงเรียนว่า คือการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรภารกิจของการบริหาร โรงเรียนจึงกว้างและมีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้าน ปัจจุบันได้มีการจัดหมวดหมู่ขอบข่ายและภารกิจออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

การบริหารวิชาการ

1. แนวคิด

แนวคิดในการบริหารวิชาการ ถือว่างานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

2.2 เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาตนเอง และรองรับการประเมินภายนอก

2.3 เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2.4 เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา และของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวาง

3. ขอบข่าย/ภารกิจ

3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

3.4 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.5 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

3.6 การนิเทศการศึกษา

3.7 การแนะแนวการศึกษา

3.8 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.9 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

3.10 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

3.11 การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การบริหารงบประมาณ

1. แนวคิด

แนวคิดในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้ง

จัดการรายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณอย่างมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้

2.2 เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์ที่เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ

2.3 เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

3. ขอบข่าย/ภารกิจ

3.1 การจัดทำ และเสนอของบประมาณ

3.1.1 การวิเคราะห์ และพัฒนานโยบายทางการศึกษา

3.1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา

3.1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ

3.2 การจัดสรรงบประมาณ

3.2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา

3.2.2 การเบิกจ่าย และอนุมัติงบประมาณ

3.2.3 การโอนเงินงบประมาณ

3.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงาน ผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

3.3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน

3.3.2 การประเมินผลการใช้เงิน และผลการดำเนินงาน

3.4 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

3.4.1 การจัดการทรัพยากร

3.4.2 การระดมทรัพยากร

3.4.3 การจัดการรายได้ และผลประโยชน์

3.4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา

3.4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

3.5 การบริหารการเงิน

3.5.1 การเบิกเงินจากคลัง

3.5.2 การรับเงิน

3.5.3 การเก็บรักษาเงิน

3.5.4 การจ่ายเงิน

3.5.5 การนำส่งเงิน

3.5.6 การกันเงินไว้เบิกเหลือในปี

3.6 การบริหารบัญชี

3.6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน

3.6.2 การจัดทำรายงานทางการเงิน และงบการเงิน

3.6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3.7 การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์

3.7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

3.7.2 การจัดหาพัสดุ

3.7.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะ และจัดซื้อจัดจ้าง

3.7.4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

การบริหารงานบุคคล

1. แนวคิด

แนวคิดในการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสรระภายใต้ระเบียบกฎหมาย เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารบุคคลถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

2.1 เพื่อส่งเสริมบุคคลให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

2.2 เพื่อส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ

2.3 เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ขอบข่าย/ภารกิจ

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง และกำหนดตำแหน่ง
- 3.2 การสรรหา และการบรรจุแต่งตั้ง
- 3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- 3.4 วินัย และการรักษาวินัย
- 3.5 การออกจากราชการ

การบริหารทั่วไป

1. แนวคิด

แนวคิดในการบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการ การศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน และอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 2.2 เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลงานของสถานศึกษา ต่อสาธารณชนซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธา และให้การสนับสนุน การจัดการศึกษา

3. ขอบข่าย/ภารกิจ

- 3.1 การดำเนินงานธุรการ
- 3.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.3 การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 3.4 การประสาน และพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 3.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 3.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 3.7 การส่งเสริมสนับสนุน ด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
- 3.8 การดูแลอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม

3. 9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
3. 10 การรับนักเรียน
3. 11 การส่งเสริม และประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
3. 12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
3. 13 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
3. 14 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
3. 15 การส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
3. 16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่น
3. 17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
3. 18 งานบริการสาธารณะ
3. 19 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารงานในโรงเรียน หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 39 ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวข้อง และได้นำมาประกอบในการวิจัย ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ฉลุวิทย์ คีวงศ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยการมีส่วนร่วมบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาหาร พบว่าการมีส่วนร่วมบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ตำแหน่งในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และความเชื่อถือศรัทธาในคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมโภช จันทรคำภู (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาผลพบว่าลักษณะการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปถึงระดับชุมชน ของโรงเรียนมีลักษณะการกระจายอำนาจไปยังชุมชน โดยผ่านตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมเป็น คณะทำงานมีส่วนร่วมทำงานในทุกขั้นตอนของการศึกษา ได้แก่ การศึกษาสำรวจสภาพปัญหา และ ความต้องการในการจัดการ การติดตามวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยการกระจายอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการทำงานในทุกขั้นตอนมากน้อยแตกต่างกัน

ดิเรก สายศิริวิทย์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 โดยศึกษาบทบาทของผู้บริหารและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจำแนกตามขนาดโรงเรียน จากผลการศึกษาพบว่าระดับบทบาท ของ ผู้บริหาร โรงเรียน โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ทั้ง 5 หลักการ คือ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจ การจัดการศึกษาให้กับประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ส่วนใหญ่มีบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบบทบาทจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษบทบาทอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่บทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด

ทรงชัย ลีมิตรสกุล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหาร แบบใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูใน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 2 ตามกรอบการบริหารงานโรงเรียน 4 ด้าน จากการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหารทั่วไป มีระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหาร แบบใช้โรงเรียนเป็นฐานของครู จำแนกตาม เพศ และอายุ พบว่ามีส่วนร่วมในการบริหาร แบบใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหาร แบบใช้โรงเรียนเป็นฐานของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปมีความแตกต่างกัน มีระดับ การมีส่วนร่วมในการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน

ทวีสิทธิ์ โลโซสง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จากผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 1 จำนวน 3 ด้านคือ การดำเนินงานตามแนวคิดการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งครู และผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน

อุมร์ สวาลัง(2545 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้วิจัยการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่าระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้คงเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาไว้โดยเฉพาะดังจะเห็นได้จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

กล่าวโดยสรุป งานวิจัยในประเทศ พบว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการกระจายอำนาจทางการศึกษา ทำให้ทราบว่าองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีความต้องการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ท้องถิ่น โดยต้องการให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภายในโรงเรียนที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา เป็นประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติสืบไป

งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมมาเพื่อนำเสนอ ดังนี้

ริเวอรา (Rivera. 1998 : 1 - 2) ได้ศึกษาการกระจายอำนาจและการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน : ผลกระทบต่อบทบาทและความรับผิดชอบต่อส่วนกลาง พบว่าการสนับสนุน และภาวะผู้นำของสำนักงานส่วนกลางไม่มีผลต่อประสิทธิภาพ และการบริหาร โรงเรียน ผู้อำนวยการมีบทบาทหน้าที่ 2 ประการ ในการปฏิรูปการบริหารคือเรื่องเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ และผู้ติดต่อสื่อสาร การเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของสำนักงานส่วนกลางมีหลายประการ คือให้ทุกคนมีส่วนร่วม และเข้าใจในความจำเป็นในการปฏิรูป การมอบอำนาจให้โรงเรียนหรือองค์กรได้มีการอบรมพนักงานทุกๆ คน การได้รับการสนับสนุนจากการเมืองการปกครองให้การปฏิรูปเป็นไปอย่างมั่นคงนโยบายทุกระดับจะต้องสนับสนุนการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้เป็นไปอย่างมีระบบ

คิม (Kim. 1998 : 1 - 2) ได้ศึกษาโครงสร้างภาวะผู้นำและวัฒนธรรม

ในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่าการปรับโครงสร้างการบริหารใหม่ อาศัยภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหาร พบว่ามีส่วนประกอบที่สามารถนำไปบูรณาการได้ คือ

โครงสร้างการบริหารแบบโรงเรียนเป็นฐาน อาจสัมพันธ์กับพัฒนาการภาวะผู้นำของโรงเรียน ภาวะผู้นำมีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพวัฒนธรรม และสภาพวัฒนธรรมของโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการปฏิรูปโรงเรียน

นอกจากนั้น ยังพบว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นรูปแบบการบริหาร ที่เป็นธรรมและเหมาะสม แต่ค่อนข้างมีผลกระทบต่อการพัฒนาภาวะผู้นำของโรงเรียน ผู้บริหาร ในท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์เป็นอย่างดีกับผู้บริหาร โรงเรียน การพัฒนาภาวะผู้นำก็มีอิทธิพล ต่อความสำเร็จของการปฏิรูปโรงเรียนด้วย

เจนลิง (Jenlink, 2000 : Abstract) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคคลสำคัญที่มีความรู้ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในแอฟริกาและสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้นำ ของชุมชนที่อยู่ในเขตบริการของสถานศึกษามัธยมศึกษาสูงในการที่จะเข้ามาร่วมวางแผน กำหนด นโยบาย เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ความร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การกำหนดมาตรฐานให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อ ความเป็นเลิศของการจัดการศึกษา ผู้นำชุมชนต้องทำเป็นแบบอย่าง และทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มองเห็นความสำคัญของการศึกษา

ฟริทเซ็น (Fritzan, 2000 : 1 - 2) ได้วิจัยเรื่องการกระจายอำนาจและบทบาทขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น: การเปรียบเทียบและการประยุกต์ไปสู่การปฏิรูปการปกครองในเวียดนาม โดยเฉพาะการปฏิรูปการบริหาร ในส่วนการกระจายอำนาจสำหรับโครงการพัฒนาเด็กแห่งชาติ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในเวียดนาม ซึ่งการปฏิรูปมักจะประสบความล้มเหลว ในสภาพชุมชนที่ยากจน โดยมีแนวคิดที่จะเปลี่ยนแปลงการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่างๆ ให้ปฏิรูปไปใช้หลักการกระจายอำนาจเหมือนกันทั่วประเทศ เป็นการพยายามทำให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งเตรียมการปกครองโดยสนองความต้องการและการมีส่วนร่วม ของประชาชน เป็นวิถีทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุด หรือการที่รัฐจะให้การสนับสนุนไม่ว่า ด้านงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ ก็จะขึ้นอยู่กับสภาพความต้องการ และความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น จะได้รับจัดสรรงบประมาณเท่าเทียมกัน ซึ่งถือว่าไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง

เมสเทนเฮาเซอร์ (Mestenhauser, 2000 : Abstract) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ในอนาคตของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่และการจัดการศึกษาของชุมชนในประเทศบราซิล พบว่า ทำอย่างไรชุมชนถึงมองเห็นความสำคัญของการศึกษา ทำอย่างไรชุมชนจะสนับสนุนการจัด การศึกษาในโรงเรียน หลังจากนั้นเขาได้ตั้งทีมงานศึกษาตามข้อที่กำหนด จำนวน 45 เรื่อง ซึ่ง 4 เรื่องแรกมีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษามากที่สุดคือ การจัดหาสื่อ และอุปกรณ์การเรียน

การสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู การพัฒนาต่างๆ ของชุมชนในเขตบริการ โรงเรียน และความต้องการต่อชุมชน

วาซุเดว่า (Vasudeva. 2000 : 1-2) ได้วิจัยเรื่องการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ในการกำกับของรัฐ : มุมมองทางด้านสังคม และวัฒนธรรม ผลปรากฏว่าการปฏิรูปความรับผิดชอบ ไม่ใช่กระบวนการก่อให้เกิดความสำเร็จ เพียงแต่แสดงถึงความสัมพันธ์ของกรอบนโยบาย และเทคนิคการบริหารที่มีสภาพของวัฒนธรรมและสังคมท้องถิ่นต่างหากที่มีอิทธิพลต่อการบริหาร นอกจากนี้การวิจัยยังแนะนำอีกว่าอำนาจทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการมีความสัมพันธ์ การปฏิรูปการบริหารแบบกระจายอำนาจให้มั่นคงยิ่งขึ้น

ลิน (Lin. 2004 : 1-2) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาระดับอุดมศึกษาในกระบวนการกระจายอำนาจ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1987 กรณีศึกษา ไต้หวัน (จีน) พบว่าการกระจายอำนาจทางการศึกษาส่งผลกระทบต่อ โครงสร้างการจัดสรรงบประมาณ และในกระบวนการกระจายอำนาจนี้จะให้อิสระแก่ สถานศึกษา และให้อำนาจการบริหาร ซึ่งมีผลกระทบต่ออย่างมากในคุณภาพทางการศึกษา ข้อบังคับ ทางด้านการเงินกลายมาเป็นความกดดันที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากความสามารถที่เพิ่มงบประมาณ จากแหล่งอื่นเป็นอันตรายและนำไปสู่วงจรแห่งความโหดร้าย แต่อย่างไรก็ตามในกระบวนการ กระจายอำนาจทางการศึกษานี้ก็ช่วยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสามารถเข้าใจ และ นำข้อบกพร่องในการกระจายอำนาจมาใช้โดยอาศัยเป็นนักทฤษฎีเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

จากการที่ได้ศึกษางานวิจัยต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนได้เสียให้ความร่วมมือในการกำหนดนโยบาย การดำเนินงาน การกำหนดมาตรฐาน และผู้นำชุมชนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีจึงจะส่งผลต่อการพัฒนา การศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งมีวิธีดำเนินงานตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 202 โรงเรียน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 202 คน ครู จำนวน 3,080 คน รวมทั้งสิ้น 3,282 คน ซึ่งปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 202 โรงเรียน จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	ประชากร		รวม
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	
เมืองบุรีรัมย์	95	1,671	1,766
ลำปลายมาศ	76	973	1,049
ชำนิ	16	215	231
บ้านด่าน	15	221	236
รวม	202	3,080	3,282

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูป
ของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 :
148-149) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 481 คน แล้วทำการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน เป็นผู้บริหาร
สถานศึกษา จำนวน 140 คน ครู จำนวน 341 คน รวมทั้งสิ้น 481 คน

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2554 จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	
เมืองบุรีรัมย์	66	184	250
ลำปลายมาศ	52	108	160
ชำนิ	11	24	35
บ้านด่าน	11	25	36
รวม	140	341	481

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างตามขอบข่ายการบริหารงานในโรงเรียนโดยศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และมาตรฐานประมาณค่า แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตัวอย่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

( ) ผู้บริหารสถานศึกษา

( ) ครู

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานบุรีรัมย์ เขต 1 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ก่อนข้างดี พอใช้ ควรปรับปรุง ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4 งาน จำนวน 42 ข้อ ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ	จำนวน	13	ข้อ
2. การบริหารงบประมาณ	จำนวน	11	ข้อ
3. การบริหารงานบุคคล	จำนวน	9	ข้อ
4. การบริหารทั่วไป	จำนวน	9	ข้อ

ตัวอย่าง

ข้อ	ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0.	การบริหารวิชาการ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน					

โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้ (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ 2520 : 59)

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติ ดีมาก
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ ดี
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ ค่อนข้างดี
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ พอใช้
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ ควรปรับปรุง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 นอกเหนือจากที่มีในแบบสอบถาม

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความ และรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎีแนวคิด และหลักการการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อถามผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

2.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง จำนวน 80 ข้อ ตามขอบเขตโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้

2.4 นำเสนอร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทำการตรวจสอบเพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมตรงสภาพปัญหาเป็นการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อความกับองค์ประกอบในนิยามศัพท์เฉพาะตามเกณฑ์ต่อไปนี้ + 1 ข้อความสอดคล้องกับองค์ประกอบในนิยามศัพท์เฉพาะตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- + 1 แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับองค์ประกอบ
- 0 ไม่แน่ใจข้อความสอดคล้องกับองค์ประกอบ
- 1 แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับองค์ประกอบ

แล้วคัดเลือกข้อความที่มีความสอดคล้องกับค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ตั้งแต่ 0.60-1.00 ไว้ ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

2.4.1 นายสุรศักดิ์ กาญจนการุญ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัด และประเมินผล

2.4.2 นายวีระศักดิ์ พินิจ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหนองทรายพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา

2.4.3 นางวารุณี ประทุมเมศ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโศภคราด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไข จากผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาปรับปรุงแก้ไขและเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้งแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 100 คน จาก โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิธีการดังนี้

2.6.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายเป็นข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้จำนวน 42 ข้อ ผลปรากฏว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ 0.44 – 0.95

2.6.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าอำนาจจำแนกรายเป็นข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

2.7 นำแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นที่อยู่ในเกณฑ์มาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามจุดมุ่งหมายต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แจ้งสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง
3. แจกแบบสอบถามให้กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดวันรับแบบสอบถาม
4. เก็บแบบสอบถามตามเวลาที่กำหนด
5. แบบสอบถามจำนวน 481 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 481 ฉบับ คิดเป็น

ร้อยละ 100

เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบให้คะแนน โดยเทียบค่าระดับคุณภาพแต่ละข้อ เป็นระดับความคิดเห็นเชิงประเมิน ดังนี้

ระดับ	5	หมายถึง	ดีมาก
ระดับ	4	หมายถึง	ดี
ระดับ	3	หมายถึง	ค่อนข้างดี
ระดับ	2	หมายถึง	พอใช้
ระดับ	1	หมายถึง	ควรปรับปรุง

3. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการหาความถี่ และร้อยละ
2. การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง และนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้สถิติ Independent Samples t-test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05
4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ
5. สำหรับคำถามปลายเปิดใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดประเด็นข้อความที่มีความหมายเดียวกันเข้าด้วยกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
6. เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยในการประเมินระดับคุณภาพใช้เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (เชิดศักดิ์ โฉมาสินธุ์ 2520 : 59)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	ระดับดีมาก
3.51 – 4.50	ระดับดี
2.51 – 3.50	ระดับค่อนข้างดี
1.51 – 2.50	ระดับพอใช้
1.00 – 1.50	ระดับควรปรับปรุง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับขอบข่ายการบริหารงานในโรงเรียน (IOC : Index of Item Objective Congruence) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 244) มีสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ดังสูตรต่อไปนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2553 : 312)

$$r_{XY} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{XY}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y
	N	แทน	จำนวนคนหรือสิ่งที่ศึกษา

1.3 หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261) มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือ
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 101) ดังสูตรต่อไปนี้

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 235) ดังสูตรต่อไปนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
	n	แทน	จำนวนข้อมูล

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 309) ดังสูตรต่อไปนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหารงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยใช้ Independent Samples t-test (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2553 : 224) ดังสูตรต่อไปนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ t
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2		ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามประสบการณ์การทำงาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 328) ดังสูตรต่อไปนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าแจกแจงของ F - distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ่ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553 : 236) ดังสูตรต่อไปนี้

$$CV_d = \sqrt{(k-1)(F^*) \left(MS_w \right) \left(\frac{2}{n} \right)}$$

เมื่อ	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	F*	แทน	ค่า F ที่เปิดจกตาราง Critical Values of F
	MS _w	แทน	ค่า Mean Square within Group ที่คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SS	แทน	ค่าผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์หาค่าสถิติของข้อมูลโดยเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยสถานภาพตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม และประสบการณ์การทำงาน ใช้ความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความคิดเห็นแยกเป็นรายชื่อ รายด้าน และ โดยรวม

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ Independent Samples t-test กำหนดค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ

ตอนที่ 5 ศึกษาข้อเสนอแนะที่เป็นปลายเปิด เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างซึ่งจะปรากฏผลดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกเป็นสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	140	29.10
1.2 ครู	341	70.90
รวม	481	100
2. ประสบการณ์การทำงาน		
2.1 น้อยกว่า 10 ปี	49	10.20
2.2 10 – 20 ปี	134	27.90
2.3 มากกว่า 20 ปี	298	62.00
รวม	481	100

จากตาราง 3 พบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง เป็นผู้บริหารจำนวน 140 คน (ร้อยละ 29.1) ครู จำนวน 341 คน (ร้อยละ 70.90) จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 49 คน (ร้อยละ 10.20) มีประสบการณ์การทำงาน 10 - 20 ปี จำนวน 134 คน (ร้อยละ 27.90) และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 298 คน (ร้อยละ 62.00)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ ซึ่งปรากฏตามตาราง 4-8 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ								
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครู			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการบริหารวิชาการ	4.88	0.29	ดีมาก	3.86	0.40	ดี	4.16	0.60	ดี
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	4.83	0.30	ดีมาก	3.87	0.48	ดี	4.16	0.61	ดี
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.78	0.49	ดีมาก	2.81	0.60	ค่อนข้าง ข้าง ดี	3.39	1.06	ค่อนข้าง ข้าง ดี
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.94	0.21	ดีมาก	4.14	0.45	ดี	4.38	0.54	ดี
โดยรวม	4.92	0.25	ดีมาก	4.23	0.39	ดี	4.43	0.48	ดี

จากตาราง 4 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย

มากไปน้อย คือด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.16$) และด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 3.39$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ								
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครู			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี	4.91	0.31	ดี	4.23	0.48	ดี	4.33	0.53	ดี
2. การพัฒนาหลักสูตรให้สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.84	0.41	ดี	3.91	0.62	ดี	4.18	0.70	ดี
3. การจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน	4.80	0.53	ดี	3.82	0.54	ดี	4.10	0.70	ดี
4. การวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.79	0.53	ดี	3.59	0.66	ดี	3.94	0.82	ดี

ตาราง 5 (ต่อ)

ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ								
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครู			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
5. การพัฒนาโรงเรียนให้ เป็นแหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้	4.85	0.41	ดี	3.73	0.50	ดี	4.05	0.70	ดี
6. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.71	0.53	ดี	3.70	0.75	ดี	3.99	0.83	ดี
7. การส่งเสริมให้ท้องถิ่นหรือชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้	4.74	0.55	ดีมาก	4.74	0.54	ดีมาก	3.93	0.78	ดี
8. การมีส่วนร่วม ของบุคลากรในโรงเรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการให้ความเห็นชอบสาระหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา	4.92	0.32	ดีมาก	4.92	0.31	ดีมาก	4.09	0.80	ดี
9. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการวางแผน กำหนดระยะเวลาในการวัดผลประเมินผล	4.89	0.37	ดีมาก	4.89	0.37	ดีมาก	4.05	0.88	ดี
10. การจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.91	0.36	ดีมาก	4.91	0.36	ดีมาก	3.81	0.97	ดี

ตาราง 5 (ต่อ)

ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ								
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครู			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
11. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน ผู้เรียน ที่หลากหลาย	4.86	0.40	ดีมาก	4.86	0.40	ดี	3.83	0.86	ดี
12. การกำหนดมาตรฐานวิชาการและประเมินภายในเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.80	0.54	ดีมาก	3.62	0.61	ดี	3.96	0.80	ดี
13. การกำกับติดตามและตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.85	0.46	ดีมาก	3.49	0.61	ดี	3.89	0.84	ดี
โดยรวม	4.88	0.30	ดีมาก	3.86	0.40	ดี	4.16	0.60	ดี

จากตาราง 5 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีคะแนนสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 1 การกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.43$) รองลงไปข้อที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรให้สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.18$) และข้อที่ 3 การจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู
ต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณโดยรวม และรายข้อ

ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ								
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครู			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
14. การจัดทำงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน	4.98	0.15	ดีมาก	4.02	0.64	ดี	4.30	0.70	ดี
15. การมีอิสระในการ จัดสรรงบประมาณ สนับสนุน การ ดำเนินงาน ของ สถานศึกษา	4.93	0.26	ดีมาก	3.18	0.79	ค่อนข้าง ต่ำ ดี	3.69	1.04	ดี
16. การมีส่วนร่วม ของบุคลากรในโรงเรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการจัดสรร งบประมาณ	4.92	0.30	ดีมาก	3.72	0.48	ดี	4.07	0.70	ดี
17. การมีส่วนร่วม ของบุคลากรในโรงเรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผน การบริหารงบประมาณ ระดับสถานศึกษา	4.96	0.22	ดีมาก	3.71	0.46	ดี	4.07	0.70	ดี

ตาราง 6 (ต่อ)

ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ								
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครู			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
18. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดซื้อ จัดจ้าง และการพัสดุ	4.93	0.26	ดีมาก	3.18	0.79	ค่อนข้างดี	3.69	1.04	ดี
19. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณและประเมินประสิทธิภาพ	4.93	0.26	ดีมาก	3.18	0.79	ค่อนข้างดี	3.69	1.04	ดี
20. การกำหนดวิธีการบริหารการใช้งบประมาณของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ	4.94	0.23	ดีมาก	3.98	0.15	ดี	4.26	0.47	ดี

ตาราง 6 (ต่อ)

ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ								
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครู			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
21. การกำหนดแนวทางการบริหารงานงบประมาณไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี	4.96	0.24	ดีมาก	4.09	0.33	ดี	4.34	0.50	ดี
22. การกระตุ้นให้ผู้ปกครองชุมชนมีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.94	0.23	ดีมาก	3.96	0.26	ดี	4.24	0.51	ดี
23. การกำหนดวิธีตรวจสอบติดตาม และประเมินผลการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา	4.81	0.50	ดีมาก	3.04	0.23	ค่อนข้าง ต่ำ ดี	3.56	0.87	ดี
24. การประเมินประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา	4.69	0.53	ดีมาก	3.74	0.66	ค่อนข้าง ต่ำ ดี	4.01	0.76	ดี
โดยรวม	4.83	0.30	ดีมาก	3.86	0.40	ดี	4.15	0.61	ดี

จากตาราง 6 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีคะแนนสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 21 การกำหนดแนวทางการบริหารงานงบประมาณไว้

ในแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.34$) รองลงไปข้อที่ 20 การกำหนดวิธีการบริหาร การใช้งบประมาณของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.26$) และข้อที่ 22 การกระตุ้นให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุรไรรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคลโดยรวม และรายชื่อ

ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ								
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู			โดยรวม			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
25. การสรรหาครูผู้สอนและบุคลากรอื่นตามความต้องการของสถานศึกษา	4.67	0.71	ดีมาก	2.14	0.49	พอใช้	2.88	1.28	ค่อนข้างดี
26. การส่งเสริมวินัยครูและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	4.94	0.29	ดีมาก	3.97	0.22	ดี	4.25	0.50	ดี
27. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาวิชาชีพครู	4.93	0.31	ดีมาก	3.87	0.36	ดี	4.17	0.59	ดี

ตาราง 7 (ต่อ)

ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ								
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครู			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
28. การมีส่วนร่วม ของ บุคลากรในโรงเรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการเตรียมความพร้อม ของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการปฏิรูปการศึกษา	4.69	0.70	ดีมาก	3.86	0.42	ดี	4.10	0.64	ดี
29. การกำหนดแผนพัฒนา ครูและบุคลากร ทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง	4.96	0.19	ดีมาก	4.05	0.21	ดี	4.31	0.47	ดี
30. การพัฒนาทีมงาน ที่มี ประสิทธิภาพ	4.92	0.28	ดีมาก	4.17	0.42	ดี	4.39	0.50	ดี
31. การกำหนดแนวทาง การบริหารงานบุคคลไว้ใน แผนปฏิบัติการประจำปี	4.99	0.12	ดีมาก	4.22	0.46	ดี	4.44	0.52	ดี
32. การกำหนดมาตรฐาน การปฏิบัติงานของครู	4.79	0.66	ดีมาก	3.87	0.53	ดี	4.14	0.70	ดี
33. การประเมินผล การปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.91	0.36	ดีมาก	3.55	0.98	ดี	3.92	1.06	ดี
โดยรวม	4.78	0.94	ดีมาก	2.81	0.60	พอใช้	3.39	1.06	ค่อนข้างดี

จากตาราง 7 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณา

เป็นรายชื่อ ข้อที่มีคะแนนสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 31 การกำหนดแนวทางการบริหารงานบุคคลไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.44$) รองลงไป ข้อที่ 30 การพัฒนาทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.39$) และข้อที่ 29 การกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารทั่วไปโดยรวม และรายชื่อ

ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ								
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครู			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
34. การพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	4.96	0.20	ดีมาก	4.06	0.62	ดี	4.32	0.67	ดี
35. การรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน	4.97	0.17	ดีมาก	4.16	0.52	ดี	4.44	0.58	ดี
36. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา	4.96	0.19	ดีมาก	3.84	0.53	ดี	4.17	0.68	ดี

ตาราง 8 (ต่อ)

ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ								
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครู			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
37. การกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และ แผนยุทธศาสตร์ โดยยึดประโยชน์ ของผู้เรียน เป็นสำคัญ	4.89	0.42	ดีมาก	4.39	0.51	ดี	4.54	0.53	ดีมาก
38. การกำหนดแนวทางการบริหารทั่วไป ไว้ใน แผนปฏิบัติการประจำปี	4.94	0.25	ดีมาก	4.38	0.60	ดี	4.54	0.58	ดีมาก
39. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ จำนวนผู้เรียน จำนวนอาคารเรียน ห้องเรียน จำนวนบุคลากร และข้อมูลอื่นๆ ให้เป็นปัจจุบัน	4.91	0.32	ดีมาก	3.78	0.64	ค่อนข้างดี	4.11	0.76	ดี
40. การประเมินผล การดำเนินการ ตามแผนปฏิบัติการ เป็นระยะ และนำผลมาปรับปรุงแก้ไข อย่างต่อเนื่อง	4.73	0.64	ดีมาก	3.37	0.55	ค่อนข้างดี	3.77	0.85	ดี

ตาราง 8 (ต่อ)

ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ								
	ผู้บริหารสถานศึกษา			ครู			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
41. การสรุปผล การดำเนินการ ตามแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อเสนอคณะกรรมการสถานศึกษารับทราบ และให้ความเห็นชอบก่อนรายงานสาธารณชน	4.94	0.26	ดีมาก	3.40	0.73	ดี	3.85	0.94	ดี
42. การประเมินผลภายในและภายนอก เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา	4.94	0.27	ดีมาก	4.23	0.67	ดี	4.43	0.66	ดี
โดยรวม	4.94	0.49	ดีมาก	4.14	0.45	ดี	4.37	0.54	ดี

จากตาราง 8 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารทั่วไปโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีคะแนนสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ข้อที่ 37 การกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ โดยยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ข้อที่ 38 การกำหนดแนวทางการบริหารทั่วไปไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.54$) และข้อที่ 42 การประเมินผลภายในและภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
ตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวม และรายด้าน

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
1. ด้านการบริหาร วิชาการ	3.81	0.44	ดี	3.92	0.49	ดี	4.32	0.60	ดี	4.16	0.60	ดี
2. ด้านการบริหาร งบประมาณ	3.81	0.57	ดี	3.90	0.51	ดี	4.33	0.60	ดี	4.16	0.61	ดี
3. ด้านการบริหาร งานบุคคล	2.90	0.67	ค่อนข้าง ดี	3.02	0.78	ดี	3.64	1.14	ดี	3.39	1.06	ดี
4. ด้านการบริหาร ทั่วไป	4.10	0.42	ดี	4.22	0.50	ดี	4.49	0.54	ดี	4.38	0.54	ดี
โดยรวม	4.16	0.40	ดี	4.30	0.40	ดี	4.53	0.49	ดี	4.43	0.48	ดี

จากตาราง 9 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่าอยู่ในระดับดี เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.38$)
รองลงไปด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.16$) และด้านการบริหาร
งานบุคคล ($\bar{X} = 3.39$) ตามลำดับ

ตาราง 10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร

สถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการบริหาร
วิชาการ โดยรวม และรายข้อ

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
1. การกำหนด แนวทาง การบริหารงาน วิชาการ ไว้ใน แผนปฏิบัติการ ประจำปี	4.14	0.40	ดี	4.28	4.50	ดี	4.55	0.53	ดี	4.43	0.53	ดี
2. การพัฒนา หลักสูตร ให้สามารถ นำไปใช้จัด กิจกรรม การเรียนรู้ ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	4.00	0.54	ดี	3.92	0.68	ดี	4.33	0.70	ดี	4.18	0.70	ดี
3. การจัดทำ หลักสูตร สอดคล้องกับ ความต้องการ ของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	3.92	0.53	ดี	3.94	0.61	ดี	4.21	0.74	ดี	4.10	0.70	ดี

ตาราง 10 (ต่อ)

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
4. การวัดผล ประเมินผล การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ตามสภาพจริง	3.55	0.65	ดี	3.68	0.75	ดี	4.12	0.83	ดี	3.94	0.83	ดี
5. การพัฒนาโรงเรียน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และเครือข่าย การเรียนรู้	3.84	0.47	ดี	3.82	0.61	ดี	4.20	0.73	ดี	4.50	0.70	ดี
6. การนำภูมิปัญญา ท้องถิ่น มา ประยุกต์ใช้ ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	3.86	0.65	ดี	3.81	0.84	ดี	4.10	0.83	ดี	3.99	0.82	ดี
7. การส่งเสริมให้ ท้องถิ่นหรือชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้	3.65	0.66	ดี	3.66	0.67	ดี	4.09	0.80	ดี	3.93	0.78	ดี
8. การมีส่วนร่วม ของ บุคลากรใน โรงเรียน และบุคคล ที่ เกี่ยวข้องในการให้ ความเห็นชอบ สาระหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา	3.90	0.62	ดี	3.87	0.71	ดี	4.23	0.84	ดี	4.09	0.80	ดี

ตาราง 10 (ต่อ)

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
9. การมีส่วนร่วม ของ บุคลากรในโรงเรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผน กำหนดระยะเวลา ในการวัดผล ประเมินผล	3.80	0.82	ดี	3.78	0.84	ดี	4.21	0.88	ดี	4.05	0.88	ดี
10. การจัดทำสาระ หลักสูตรท้องถิ่น	3.31	0.80	ดี	3.55	0.84	ดี	4.01	1.00	ดี	3.81	0.97	ดี
11. การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ที่ตอบสนอง ต่อความต้องการ ของท้องถิ่น ชุมชน ผู้เรียน ที่หลากหลาย	3.59	0.54	ดี	3.44	0.73	ดี	4.04	0.88	ดี	3.83	0.86	ดี
12. การกำหนด มาตรฐานวิชาการ และประเมิน ภายใน เกี่ยวกับ คุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา	3.57	0.71	ดี	3.71	0.69	ดี	4.14	0.81	ดี	3.96	0.80	ดี
13. การกำกับติดตาม และตรวจสอบ มาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	3.47	0.71	ดี	3.58	0.73	ดี	4.09	0.85	ดี	3.89	0.84	ดี
โดยรวม	3.80	0.44	ดี	3.92	0.49	ดี	4.32	0.60	ดี	4.16	0.60	ดี

จากตาราง 10 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามประสบการณ์การทำงานต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีคะแนนสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 1 การกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการ ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.43$) รองลงไปข้อที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรให้สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.18$) และข้อที่ 3 การจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

ตาราง 11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการบริหารงบประมาณโดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
14. การจัดทำ งบประมาณ แบบมุ่งเน้น ผลงาน	4.04	0.64	ดี	4.06	0.67	ดี	4.45	0.69	ดี	4.30	0.70	ดี
15. การมีอิสระ ในการจัดสรร งบประมาณ สนับสนุน การดำเนินงาน ของสถานศึกษา	3.29	0.84	ดี	3.36	0.86	ดี	3.90	1.10	ดี	3.69	1.05	ดี

ตาราง 11 (ต่อ)

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
16. การมีส่วนร่วม ของบุคลากร ในโรงเรียน และบุคคลที่ เกี่ยวข้อง ใน การจัดสรร งบประมาณ	3.65	0.48	ดี	3.81	0.58	ดี	4.25	0.72	ดี	4.07	0.70	ดี
17. การมีส่วนร่วม ของบุคลากร ในโรงเรียน และบุคคล ที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผน การบริหาร งบประมาณ ระดับสถานศึกษา	3.82	0.44	ดี	3.77	0.56	ดี	4.25	0.73	ดี	4.07	0.70	ดี
18. การมีส่วนร่วม ของบุคลากร ในโรงเรียน และบุคคล ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดซื้อ จัดจ้างและ การพัสดุ	3.02	0.43	ดี	3.16	0.57	ดี	3.82	1.00	ดี	3.55	0.91	ดี

ตาราง 11 (ต่อ)

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
19. การมีส่วนร่วม ของบุคลากร ในโรงเรียน และบุคคล ที่เกี่ยวข้อง ในการติดตาม การใช้จ่าย งบประมาณ และประเมิน ประสิทธิภาพ	3.10	0.37	ดี	3.18	0.55	ดี	3.83	0.98	ดี	3.57	0.89	ดี
20. การกำหนด วิธีการบริหาร การใช้ งบประมาณ ของสถานศึกษา โดยคำนึงถึง ประสิทธิภาพ	4.00	0.20	ดี	4.03	0.32	ดี	4.40	0.51	ดี	4.26	4.07	ดี
21. การกำหนด แนวทาง การบริหารงาน งบประมาณ ไว้ใน แผนปฏิบัติการ ประจำปี	4.16	0.43	ดี	4.16	0.41	ดี	4.45	0.52	ดี	4.34	0.50	ดี

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อบ่งชี้ การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
22. การกระตุ้น ให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีการ สนับสนุน ด้านงบประมาณ ในการดำเนินการ จัดการศึกษา ของสถานศึกษา	3.94	0.32	ดี	4.02	0.38	ดี	4.39	0.54	ดี	4.24	0.51	ดี
23. การกำหนดวิธีการ ตรวจสอบ ติดตาม และ ประเมินผล การบริหาร งบประมาณ ของสถานศึกษา	3.06	0.38	ดี	3.19	0.55	ดี	3.81	0.95	ดี	3.56	0.87	ดี
24. การประเมิน ประสิทธิภาพ การบริหาร งบประมาณ ของสถานศึกษา	3.57	0.84	ดี	3.75	0.69	ดี	4.20	0.72	ดี	4.01	0.76	ดี
โดยรวม	3.80	0.57	ดี	3.90	0.51	ดี	4.32	0.60	ดี	4.16	0.61	ดี

จากตาราง 11 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูตามประสบการณ์
การทำงานต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี
($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีคะแนนสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 21 การกำหนด
แนวทางการบริหารงานงบประมาณไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.34$) รองลงไปข้อที่ 14

การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ($\bar{X} = 4.28$) และข้อที่ 20 การกำหนดวิธีการบริหารการใช้งบประมาณของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู
ต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารงานบุคคล
โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
25. การสรรหา ครูผู้สอน และบุคลากรอื่น ตามความต้องการ ของสถานศึกษา	2.22	0.65	พอใช้	2.33	0.86	พอใช้	3.23	1.39	ดี	2.88	1.28	ค่อนข้าง ต่ำ
26. การส่งเสริมวินัยครู และจรรยาบรรณ วิชาชีพครู	3.96	0.29	ดี	4.03	0.37	ดี	4.40	0.52	ดี	4.25	0.50	ดี
27. การมีส่วนร่วม ของบุคลากร ในโรงเรียน และ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผน พัฒนา วิชาชีพครู	3.86	0.41	ดี	3.93	0.46	ดี	4.34	0.62	ดี	4.17	0.59	ดี

ตาราง 12 (ต่อ)

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
28. การมีส่วนร่วม ของบุคลากร ในโรงเรียน และบุคคล ที่เกี่ยวข้อง ในการเตรียม ความพร้อม ของบุคลากร ทางการศึกษา เพื่อการปฏิรูป การศึกษา	3.76	0.56	ดี	3.95	0.48	ดี	4.23	0.67	ดี	4.10	0.64	ดี
29. การกำหนด แผนพัฒนา ครูและบุคลากร ทางการศึกษา อย่างต่อเนื่อง	4.12	0.33	ดี	4.11	0.32	ดี	4.44	0.50	ดี	4.31	0.47	ดี
30. การพัฒนา ทีมงาน ที่มี ประสิทธิภาพ	4.10	0.42	ดี	4.28	0.49	ดี	4.48	0.51	ดี	4.39	0.51	ดี
31. การกำหนด แนวทาง การบริหารงาน บุคคล ไว้ใน แผนปฏิบัติการ ประจำปี	4.16	0.43	ดี	4.23	0.47	ดี	4.58	0.51	ดี	4.44	0.52	ดี

ตาราง 12 (ต่อ)

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
32. การกำหนด มาตรฐาน การปฏิบัติงาน ของครู	3.94	0.48	ดี	3.96	0.55	ดี	4.25	0.77	ดี	4.14	0.70	ดี
33. การประเมินผล การปฏิบัติงาน ของครู และ บุคลากร ทางการศึกษา	3.53	0.98	ดี	3.72	0.99	ดี	4.07	1.07	ดี	3.92	1.06	ดี
โดยรวม	2.87	0.67	ค่อนข้าง ต่ำ	3.02	0.77	ดี	3.64	1.14	ดี	3.39	1.06	ดี

จากตาราง 12 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามประสพการณ์การทำงานต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคลโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีคะแนนสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 31 การกำหนดแนวทางการบริหารงานบุคคลไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.44$) รองลงไป ข้อที่ 30 การพัฒนาทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.39$) และข้อที่ 29 การกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู
 ค่อบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารทั่วไป โดยรวม
 และจำแนกเป็นรายข้อ

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
34. การพัฒนา อาคารสถานที่ และ สภาพแวดล้อม ของสถานศึกษา ให้เอื้อต่อ การจัดการเรียนรู้	4.02	0.56	ดี	4.10	0.67	ดี	4.47	0.64	ดี	4.32	0.67	ดี
35. การรายงานผล การดำเนินงาน ของสถานศึกษา ต่อสาธารณชน	4.12	0.44	ดี	4.24	0.58	ดี	4.51	0.57	ดี	4.40	0.58	ดี
36. การมีส่วนร่วม ของบุคลากร ในโรงเรียน และบุคคลที่ เกี่ยวข้อง ในการกำหนด นโยบายการบริหาร ทั่วไป ของ สถานศึกษา	3.92	0.61	ดี	3.90	0.54	ดี	4.33	0.71	ดี	4.17	0.68	ดี

ตาราง 13 (ต่อ)

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
37. การกำหนด วิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และแผน ยุทธศาสตร์ โดยยึด ประโยชน์ ของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.35	0.48	ดี	4.51	0.52	ดี	4.58	0.54	ดี	4.54	0.53	ดี
38. การกำหนด แนวทางการบริหาร ทั่วไปไว้ใน แผนปฏิบัติการ ประจำปี	4.47	0.50	ดี	4.43	0.58	ดี	4.61	0.58	ดี	4.54	0.58	ดี
39. การจัดทำข้อมูล สารสนเทศ ที่เกี่ยวกับ จำนวนผู้เรียน จำนวนอาคารเรียน ห้องเรียน จำนวน บุคลากร และ ข้อมูลอื่นๆ ให้เป็นปัจจุบัน	4.47	0.50	ดี	4.43	0.58	ดี	4.61	0.58	ดี	4.54	0.58	ดี
40. การประเมินผล การดำเนินการ ตามแผนปฏิบัติการ เป็นระยะ และนำผล มาปรับปรุงแก้ไข อย่างต่อเนื่อง	3.47	0.54	ดี	3.47	0.67	ดี	3.95	0.91	ดี	3.77	0.85	ดี

ตาราง 13 (ต่อ)

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ											
	น้อยกว่า 10 ปี			10 - 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			โดยรวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
41. การสรุปผล การดำเนินการ ตาม แผนปฏิบัติการ ประจำปี เพื่อเสนอ คณะกรรมการ สถานศึกษา รับทราบและให้ ความเห็นชอบ ก่อนรายงาน สาธารณชน	3.41	0.81	ดี	3.56	0.78	ดี	4.05	0.97	ดี	3.85	0.94	ดี
42. การ ประเมินผล ภายในและภายนอก เพื่อพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการ ของสถานศึกษา	4.18	0.37	ดี	4.34	0.66	ดี	4.52	0.64	ดี	4.43	0.66	ดี
โดยรวม	4.10	0.42	ดี	4.22	0.50	ดี	4.49	0.54	ดี	4.38	0.54	ดี

จากตาราง 13 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูตามประสบการณ์
การทำงานต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี
($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีคะแนนสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 37 การกำหนด
วิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ โดยยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และข้อที่ 38
การกำหนดแนวทางการบริหารทั่วไปไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.54$) รองลงไปข้อที่ 35
การรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ($\bar{X} = 4.40$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยรวมและรายด้าน โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติ Independent Samples t-test กำหนดค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปรากฏตามตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวม และรายข้อ

ขอบข่าย การบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ				t
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการบริหาร วิชาการ	4.88	0.29	3.86	0.40	30.92*
2. ด้านการบริหาร งบประมาณ	4.83	0.30	3.87	0.48	26.34*
3. ด้านการบริหาร งานบุคคล	4.78	0.49	2.81	0.60	37.41*
4. ด้านการบริหาร ทั่วไป	4.94	0.21	4.14	0.45	26.70*
โดยรวม	4.92	0.25	4.23	0.39	22.97*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามประสบการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ซึ่งปรากฏตามตาราง 15 - 19 ดังนี้

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหารงานของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประเภทการ
การทำงาน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ขอบข่าย การบริหารงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	ss	MS	F
1. การบริหาร วิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	21.12	10.56	33.86*
	ภายในกลุ่ม	478	149.00	0.31	
	รวม	480	170.17		
2. การบริหาร งบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	22.89	11.44	34.53*
	ภายในกลุ่ม	478	158.42	0.33	
	รวม	480	181.31		
3. การบริหาร งานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	50.24	25.12	24.51*
	ภายในกลุ่ม	478	489.99	1.03	
	รวม	480	540.24		
4. การบริหาร ทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	11.03	5.52	20.48*
	ภายในกลุ่ม	478	128.73	0.27	
	รวม	480	139.76		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	8.62	4.30	20.54*
	ภายในกลุ่ม	478	100.26	0.21	
	รวม	480	108.87		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
จำแนกตามประเภทการทำงานทั้ง โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่าง
ของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ่ ซึ่งปรากฏตามตาราง 16 - 19

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการบริหารวิชาการ

ประสบการณ์		น้อยกว่า 10 ปี	10 – 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
การทำงาน	$\bar{X}$	3.81	3.92	4.32
น้อยกว่า 10 ปี	3.81	-	0.11	0.51*
10 – 20 ปี	3.92		-	0.40*
มากกว่า 20 ปี	4.32			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการบริหารวิชาการ พิจารณาเป็นรายคู่ แตกต่างกัน 2 คู่ คือ ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี และ ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การทำงาน 10 – 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการบริหารงบประมาณ

ประสบการณ์		น้อยกว่า 10 ปี	10 – 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
การทำงาน	$\bar{X}$	3.81	3.90	4.33
น้อยกว่า 10 ปี	3.81	-	0.09	0.52*
10 – 20 ปี	3.90		-	0.43*
มากกว่า 20 ปี	4.33			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการบริหารงบประมาณ พิจารณาเป็นรายคู่ แตกต่างกัน 2 คู่ คือ ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี และ ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การทำงาน 10 – 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการบริหารงานบุคคล

ประสบการณ์		น้อยกว่า 10 ปี	10 – 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
การทำงาน	$\bar{X}$	2.90	3.02	3.64
น้อยกว่า 10 ปี	2.90	-	0.12	0.74*
10 – 20 ปี	3.02		-	0.62*
มากกว่า 20 ปี	3.64			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการบริหารงานบุคคล พิจารณาเป็นรายคู่ แตกต่างกัน 2 คู่ คือ ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี และ ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การทำงาน 10 – 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการบริหารทั่วไป

ประสบการณ์		น้อยกว่า 10 ปี	10 – 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
ทำงาน	$\bar{X}$	4.10	4.22	4.49
น้อยกว่า 10 ปี	4.10	-	0.12	0.39*
10 – 20 ปี	4.22		-	0.27*
มากกว่า 20 ปี	4.49			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านการบริหารทั่วไป พิจารณาเป็นรายคู่ แตกต่างกัน 2 คู่ คือ ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี และ ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การทำงาน 10 – 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 เปรียบเทียบความคิดเห็นเป็นรายคู่ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์		น้อยกว่า 10 ปี	10 – 20 ปี	มากกว่า 20 ปี
การทำงาน	$\bar{X}$	4.16	4.30	4.53
น้อยกว่า 10 ปี	4.16	-	0.14	0.37*
10 – 20 ปี	4.30		-	0.23*
มากกว่า 20 ปี	4.53			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พิจารณาเป็นรายคู่ แตกต่างกัน 2 คู่ คือ ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี และประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การทำงาน 10-20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 ศึกษาข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งปรากฏผลตามตาราง 20 - 23 ดังนี้

ตาราง 21 จำนวน และร้อยละข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารวิชาการ

ที่	ข้อเสนอแนะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ	จำนวน (n = 326)	ร้อยละ
1	การวางแผนวิชาการอย่างเป็นระบบ	49	15.03
2	การประเมินผลงาน ด้านวิชาการ	44	13.49
3	การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	43	13.19
4	การมีส่วนร่วมของบุคลากรใน โรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้	40	12.26
5	การจัดหาวิทยากรภายนอกช่วยสอนวิชาชีพท้องถิ่น	39	11.96
6	การใช้สถานประกอบการในท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้การใช้ทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น	31	9.50
7	เป็นแหล่งเรียนรู้	27	8.28
8	การจัดหาที่เรียนให้แก่เด็กในพื้นที่บริการได้เข้าเรียน	24	7.36
9	นิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร	17	5.21
10	การจัดหาวิทยากรมาสอนภาษาต่างประเทศ	12	3.68

จากตาราง 21 พบว่าในด้านการบริหารวิชาการประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะอันดับแรก คือการวางแผนวิชาการอย่างเป็นระบบ รองลงไปได้แก่ การประเมินผลงาน ด้านวิชาการ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

ตาราง 22 จำนวน และร้อยละข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณ

ที่	ข้อเสนอแนะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ	จำนวน (n = 326)	ร้อยละ
1	การบริหารงบประมาณ โปร่งใสและตรวจสอบได้	71	21.77
2	การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ หรือ แผนพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจัง	63	19.32
3	การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษา	55	16.87
4	การตรวจสอบ ติดตามผล และรายงานการใ้ งบประมาณตามระเบียบกระทรวงการคลัง	42	12.88
5	การจัดสรรงบประมาณให้ครูรับผิดชอบ ตามภาระงานอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม	37	11.34
6	การจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา	33	10.12
7	การจัดหาทุน อุปกรณ์การศึกษาและสิ่งจำเป็น แก่ ผู้เรียนที่ขาดแคลน	25	7.66

จากตาราง 22 พบว่าด้านการบริหารงบประมาณประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะอันดับแรก คือ การบริหารงบประมาณ โปร่งใสและตรวจสอบได้ รองลงไปได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจัง และการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ตามลำดับ

ตาราง 23 จำนวน และร้อยละข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารงานบุคคล

ที่	ข้อเสนอแนะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล	จำนวน (n = 326)	ร้อยละ
1	การพัฒนาครูให้ได้รับวิทยฐานะที่สูงขึ้น	68	20.85
2	การสร้างความรัก ความสามัคคีและให้ความสำคัญกับครู ควบคู่กับความสำเร็จของงาน	63	19.32
3	การพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างครูและการจัดครู เข้าสอน	52	15.95
4	การวางแผนพัฒนาอาชีพครู และบุคลากร ทางการศึกษาของสถานศึกษา	41	12.57
5	การพัฒนาครูสู่มาตรฐานการประกันคุณภาพ	32	9.81
6	การเพิ่มเงินเดือนและอัตราค่าตอบแทนครู	30	9.20
7	การแก้ปัญหาหนี้สินครู	22	6.74
8	การจัดหาสวัสดิการให้ครู	18	5.52

จากตาราง 23 พบว่าด้านการบริหารงานบุคคลประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะอันดับแรก คือ การพัฒนาครูให้ได้รับวิทยฐานะที่สูงขึ้น รองลงไปได้แก่ การสร้างความรัก ความสามัคคีและให้ความสำคัญกับครูควบคู่กับความสำเร็จของงาน และการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างครูและการจัดครูเข้าสอน ตามลำดับ

ตาราง 24 จำนวน และร้อยละข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการบริหารทั่วไป

ที่	ข้อเสนอแนะการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป	จำนวน (n = 326)	ร้อยละ
1	การมอบหมายงานตามความถนัดและความสมัครใจ	82	25.15
2	การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงาน ของสถานศึกษาแก่สาธารณชน	74	22.69
3	การให้ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	63	19.32
4	การจัดทำระบบฐานข้อมูลของโรงเรียน ให้เป็น ปัจจุบัน	57	17.48
5	การส่งเสริมและพัฒนาการใช้นวัตกรรม และ เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ	44	13.49
6	การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียน การสอน	26	7.97

จากตาราง 24 พบว่าด้านการบริหารทั่วไปประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะอันดับแรก คือ การมอบหมายงานตามความถนัดและความสมัครใจ รองลงไป ได้แก่ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาแก่สาธารณชน และการให้ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งสรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุขมนตรี เขต 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 202 โรงเรียน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 202 คน และครู จำนวน 3,080 คน รวมทั้งสิ้น 3,282 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูป ของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 481 คน แล้วทำการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน และครู จำนวน 341 คน รวมทั้งสิ้น 481 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้าง ตามขอบข่ายการบริหารงานในโรงเรียนโดยศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ และมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ ควรปรับปรุง ซึ่ง สอบถามเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียน 4 งาน จำนวน 42 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 นอกเหนือจากที่มีในแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แจ้งสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง

3. แจกแบบสอบถามให้กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน

4. เก็บแบบสอบถามตามเวลาที่กำหนด

5. แบบสอบถามจำนวน 481 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 481 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบให้คะแนนโดยเทียบค่าระดับคุณภาพแต่ละข้อ เป็นระดับความคิดเห็นเชิงประเมิน ดังนี้

ระดับ	5	หมายถึง	ดีมาก
ระดับ	4	หมายถึง	ดี
ระดับ	3	หมายถึง	ค่อนข้างดี
ระดับ	2	หมายถึง	พอใช้
ระดับ	1	หมายถึง	ควรปรับปรุง

3. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริร์มัธยม เขต 1 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริร์มัธยม เขต 1 โดยใช้ Independent Samples t-test กำหนดค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริร์มัธยม เขต 1

จำแนกตามประสพการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับดี รองลงไปด้านการบริหารวิชาการกับด้านการบริหารงบประมาณเท่ากัน คืออยู่ในระดับดี และด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับค่อนข้างดี

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสพการณ์การทำงานทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ่ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสพการณ์การทำงาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปทุกด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ แตกต่างกัน 2 คู่ คือ ประสพการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี กับประสพการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี และประสพการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี กับประสพการณ์ทำงาน 10 – 20 ปี ทั้ง 2 คู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

4.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่าในด้านการบริหารวิชาการ การวางแผนวิชาการ อย่างเป็นระบบ ถือเป็นการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อันดับ 1 รองลงไป 3 อันดับ ได้แก่ การประเมินผลงานด้านวิชาการ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

4.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่าการบริหารงบประมาณ โปร่งใสและตรวจสอบได้ ถือเป็นการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานด้านการบริหารงบประมาณ อันดับ 1 รองลงไป 3 อันดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจัง การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และการตรวจสอบ ติดตามผล และรายงานการใช้งบประมาณตามระเบียบกระทรวงการคลัง ตามลำดับ

4.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่าการพัฒนาครูให้ได้รับวิทยฐานะที่สูงขึ้นถือเป็นการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล อันดับ 1 รองลงไป 3 อันดับ ได้แก่ การสร้างความรัก ความสามัคคี และให้ความสำคัญกับครูควบคู่กับความสำเร็จของงาน การพิจารณา กำหนดอัตรากำลังครูและการจัดครูเข้าสอน และการวางแผนพัฒนาอาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ

4.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่าการมอบหมายงานตามความถนัดและความสมัครใจ ถือเป็นการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป อันดับ 1 รองลงไป 3 อันดับ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาแก่สาธารณชน การให้ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดทำระบบฐานข้อมูลของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีประเด็นที่ค้นพบซึ่งน่าสนใจจะนำไปสู่แนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมมีการปฏิบัติ

อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับดี ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยเรียงระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณและด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการกระจายอำนาจยังขาดกฎระเบียบที่ชัดเจนและไม่ทั่วถึง โครงสร้างบางงานยังใช้การบริหารงาน โดยรับคำสั่งจากเบื้องบน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนมีส่วนร่วมต่อนโยบายโรงเรียนค่อนข้างน้อย การประสานงานไม่ทั่วถึง ถ้าขาดความชัดเจนไม่ต่อเนื่อง ขาดการประสานงานและติดตามผลการริเริ่มของบุคลากรมีน้อยเพราะมีงานรับผิดชอบมาก ขาดการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ข้อเสนอแนะคือ ควรมีหลักการกระจายอำนาจที่ชัดเจน ทั่วถึง สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วม กับทุกฝ่าย เปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ จัดระบบการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบอย่างโปร่งใส ชัดเจน ซึ่ง สอดคล้องกับ ทรงชัย ลิ้มตระกูล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ในการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูใน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ตามกรอบการบริหารงานโรงเรียน 4 ด้าน จากการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหาร ทั่วไปมีระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนบางส่วนยังมีความเข้าใจว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร และส่วนมากยังไม่เคยผ่านการอบรม ประชุม สัมมนา แยกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีความรู้ และประสบการณ์ ผ่านการอบรม ประชุม สัมมนามาก โดยเฉพาะการบริหารโดยใช้โรงเรียน เป็นฐานทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและความคิดเห็นของครูมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2545 : 217 - 219) ที่ว่า การบริหารโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินั้น ควรเริ่มที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการปฏิรูปการศึกษา รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเพื่อให้เข้าใจทุกๆ ประเด็นวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของโรงเรียน มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีคุณธรรมและซื่อสัตย์ โปร่งใส สร้างความตระหนักแก่ครู พัฒนา ครูให้มีความรู้ความเข้าใจ โดยวิธีการอบรมศึกษาดูงานปฏิรูปการบริหาร โดยยึดหลักการบริหาร แบบมีส่วนร่วม โดยการกระจายความรับผิดชอบให้ครูมากขึ้น

3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ อัครราช (2545 : 59) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ : กรณีศึกษางานวิชาการเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม และรายด้าน มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า มีระดับความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะประสบการณ์การทำงานมีผลต่อการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูยังมีประสบการณ์การทำงานมากเท่าไรยังมีความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบมากขึ้น และมีการปฏิบัติตามกระบวนการวางแผนที่ดี ส่วนครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยอาจไม่กล้าตัดสินใจ และอาจขาดความรู้และทักษะการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปดำเนินการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้บังเกิดผลมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม และสามารถส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการโรงเรียน ได้แก่

1.1.1 การบริหารวิชาการ จากผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติจะอยู่ในลำดับที่ 2 เมื่อเรียงตามลำดับความยิ่งย่อน เพราะฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการวางแผนงานวิชาการอย่างเป็นระบบ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง และใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นในการจัดการศึกษาให้ตอบสนองตามความต้องการ

1.1.2 การบริหารงบประมาณ จะต้องบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนของโรงเรียนอย่างจริงจัง รวมทั้งการช่วยกันระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและจัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.3 การบริหารงานบุคคล จะต้องส่งเสริมให้ครูมีขวัญและกำลังใจ โดยการพัฒนาครูให้มีวิทยฐานะสูงขึ้น การสร้างความรัก ความสามัคคีและให้ความสำคัญกับครูควบคู่กับความสำเร็จของงาน การจัดครูเข้าสอนตามวิชาเอกและความถนัดรวมทั้งการส่งเสริมให้ครูมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

1.1.4 การบริหารทั่วไป จะต้องมีการมอบหมายงานให้ตรงตามความถนัด และความสนใจของครู ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพการทำงาน และมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาให้สาธารณชนทราบอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความเข้าใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี มาช่วยในการบริหารจัดการและการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ รวมทั้งการจัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ดีให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต่อการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 1 จากข้อค้นพบในขอบเขตที่ดำเนินการผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาวิจัยในเรื่องต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการบริหาร จัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลแนวทางสำหรับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมุ่งเน้นปัจจัยการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อนำผลการศึกษาไปปรับพฤติกรรมการบริหารงาน ของผู้บริหารให้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.**
กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ (ร.ส.พ.).
- (2547). **เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง.** กรุงเทพฯ : กลุ่มส่งเสริมและพัฒนา
ทรัพยากรบุคคล.
- กาญจน์ เรืองมนตรี. (2540). **การบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- กุหลาบ ปุริสาร. (2547). **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด
ขอนแก่น : พหุกรณีศึกษา.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ค. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกษม วัฒนชัย. (2546 ก). **การบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพ.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- (2546 ข). **การผลิตและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ฉลุวิทย์ คีวงศ์. (2545). **การมีส่วนร่วมบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาหาร.**
ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชวรัตน์ ทรานันชัย. **การพัฒนาผู้บริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา.** ค้นเมื่อ 11 มกราคม 2555 ; จาก
: [http:// WWW. drrung.com](http://WWW.drrung.com).
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2553). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญชัย อัจฉินสมาจาร. (2541). **การบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดี.
- ชาญณรงค์ ศิริอำพันธ์กุล. (2549). **แนวทางการแสวงหานวัตกรรมเพื่อพัฒนางานบริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์
เขต 1.** บุรีรัมย์ : กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามุริรัมย์ เขต 1.
- เชิดศักดิ์ โหมวาสินธุ์. (2520). **การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคม.** กรุงเทพฯ : พีระพัสณา
ดิเรก พรสีมา. (2545, ตุลาคม – พฤศจิกายน). “เขตพื้นที่การศึกษา” **ประชาศึกษาเพื่อการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน.** 53 (1) : 5.

- ดิเรก สายศิริวิทย์. (2545). บทบาทของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถวิล มาตรฐาน. (2545). การปฏิรูปการศึกษา : โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ.
กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม.
- ทรงชัย ลีมิตรกุล. (2549). การมีส่วนร่วมในการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานของครูในโรงเรียน
ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏนนทบุรี.
- ทวีสิทธิ์ โลโซสง. (2551). สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยราชภัฏนนทบุรี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- บุญมี เณรยอด. (2544). แนวทางการดำเนินงานบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียน.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- (2545). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน : วิถีและวิถีไทย. การบริหารเพื่อการปฏิรูป
การเรียนรู้. ธีระ รุญเจริญ, ปราชญา กล้าผจญ, และสุมา รณนิตย์ บรรณาธิการ.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันบริหารหลักสูตรการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนนทบุรี.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545”.
(2545, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก กรุงเทพฯ :
- คุรุสภาลาดพร้าว.
- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2541). รายงานการวิจัยเรื่องการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ของ
ประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ภาณุวัฒน์ กักคิ้ววงศ์. (2541, มีนาคม). “ร่างธรรมนูญใหม่กับการกระจายอำนาจทางการศึกษา,”
วารสารวิชาการ. 1 (3) : 28 – 29.
- เขวภา เฉชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แมค.

- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.** (2546). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2542). **ปฏิวัติการศึกษาไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : พิมพ์ศรีพรินต์ติ้งเซนเตอร์.
- (2545). **รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา.** กรุงเทพฯ : อมรินทร์พรินต์ติ้งเอนด์พับลิชชิ่ง.
- (2546). **โรงเรียนนิติบุคคลหนังสือสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกคนต้องอ่าน.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช จำกัด.
- วันเต็ม มณี โภคา และคณะ. (2540). **รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาของท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการวิจัยการศาสนา และวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิจารณ์ พาณิชย์. (2545). **การสร้างศาสตร์ SBM บนแผ่นดินแม่.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- วิชัย ต้นศิริ. (2542, ตุลาคม - พฤศจิกายน). "พระราชบัญญัติการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาไทย. (พ.ศ.2542)," **ข้าราชการครู.** 20 (4) : 40.
- สถิต กองคำ. (2542). **เอกสารการสอนรายวิชาเทคนิคการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : อัดสำเนา
- สมโภช จันทระกำพู. (2543). **ชุมชนกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมนึก นนทิจันทร์. (2543). **คู่มือสอบและปฏิบัติงานผู้บริหารสถานศึกษา.** สุรินทร์ : ร้าน ดร. สมใจนึก.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2545; เมษายน). "รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา," **วารสารวิชาการ.** 5 (4) : 8 – 12.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการดำเนินงานขององค์กรบุคคลและการมีส่วนร่วม.** กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด.
- (2546), มิถุนายน- กรกฎาคม). "หน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา," **ประชาศึกษา.** 53 (5) : 6 – 7.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **การกระจายอำนาจทางการศึกษาการเมืองและจันทานุมัติ เอ็ดเวิร์ด บี ฟิสต์.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ที .พี. พริน.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). การบริหารแบบกระจายอำนาจ : โรงเรียน
พร้อมหรือยัง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรไทย (น.ส.พ. ฟ้ามืองไทย).
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). เขตพื้นที่การศึกษาสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
ปฏิรูปการศึกษา.
- , (2550). การบริหารการศึกษาไทยในอดีต. ค้นเมื่อ 11 มกราคม 2555; จาก
[http : // WWW.onec.go.th](http://WWW.onec.go.th).
- สุภาพ อัคราช. (2545). การศึกษาการปฏิบัติงานการวางแผนประจำปีของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ : กรณีศึกษางานวิชาการ. วิทยานิพนธ์.
(การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- เสริมศักดิ์ วิสาตาภรณ์. (2540). เอกสารประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการ
ทางการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 7. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2548). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : ปักพอยท์.
- อุมร์ สวารัง. (2545). การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะ
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ : สงขลา
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในรูปแบบ
การบริหารโรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management). กรุงเทพมหานคร :
รายงานการวิจัยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- , (2543 ก). การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- , (2543 ข). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในรูปแบบการบริหาร
โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- , (2543 ค). รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหาร และการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based
Management). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- , (2544). บทสรุปผู้บริหาร เรื่อง การศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการสถานศึกษา
ในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๘ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสุรศักดิ์ กาญจนการุณ

ด้วย นายณธพงศ์ ผลแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๑ โดยมี ดร.กระพัน ศรีงาน เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ว ๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๘ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณวีรศักดิ์ พินิจ

ด้วย นายณธพงศ์ ผลแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๑ โดยมี ดร.กระพั่น ศรีงาน เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ
ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการ
วิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ว ๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๘ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณวารุณี ประทุมเมศ

ด้วย นายณพงศ์ ผลแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๑ โดยมี ดร.กระพันธ์ ศรีงาน เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ
ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการ
วิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๓๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

อ.เมืองบุรีรัมย์ จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑

ด้วย นายณธพงศ์ ผลแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยมี ดร.กระพั่น ศรีงาน เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย ก่อนที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายณธพงศ์ ผลแก้ว ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย กับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการผู้วิจัยจะประสานงานในรายละเอียดอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๘๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

อ.เมืองบุรีรัมย์ จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑

ด้วย นายณรพงศ์ ผลแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ โดยมี ดร.กระพันธ์ ศรีงาน เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 1

2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 1

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

3. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐาน ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารและจัดการศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป คำตอบ
ที่ได้รับจะนำไปเพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่ และสถานภาพ
ทางราชการของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง
ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้ง 3 ตอน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

นายณรพงศ์ ผลแก้ว

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาเครื่องหมาย ลงในช่องว่าง ( ) หน้าคำตอบซึ่งตรงกับความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. สถานภาพตำแหน่ง

- ( ) ผู้บริหารสถานศึกษา
- ( ) ครู

2. ประสบการณ์ทำงาน

- ( ) น้อยกว่า 10 ปี
- ( ) 10 – 20 ปี
- ( ) มากกว่า 20 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุดลงในแต่ละข้อเพียงคำตอบเดียว ซึ่งมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

5 หมายถึง	มีการปฏิบัติ	ดีมาก
4 หมายถึง	มีการปฏิบัติ	ดี
3 หมายถึง	มีการปฏิบัติ	ค่อนข้างดี
2 หมายถึง	มีการปฏิบัติ	พอใช้
1 หมายถึง	มีการปฏิบัติ	ควรปรับปรุง

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0.	การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	✓				

จากตัวอย่าง แสดงว่าท่านมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน งานวิชาการ อยู่ในระดับ ดีมาก

โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของท่านมากที่สุด

ข้อ	ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	การบริหารวิชาการ					
1.	การกำหนดแนวทางการบริหารงานวิชาการ ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี	..	..	..	..	..
2.	การพัฒนาหลักสูตรให้สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	..	..	..	..	..
3.	การจัดทำหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	..	..	..	..	..
4.	การวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง	..	..	..	..	..
5.	การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้	..	..	..	..	..
6.	การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ..	..	..	..	..	..
7.	การส่งเสริมให้ท้องถิ่นหรือชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้	..	..	..	..	..
8.	การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการให้ความเห็นขอรับสาระหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ..	..	..	..	..	..
9.	การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการวางแผน กำหนดระยะเวลาในการวัดผลประเมินผล	..	..	..	..	..
10.	การจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น	..	..	..	..	..
11.	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน ผู้เรียนที่หลากหลาย	..	..	..	..	..
12.	การกำหนดมาตรฐานวิชาการและประเมินภายในเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	..	..	..	..	..
13.	การกำกับติดตาม และตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ..	..	..	..	..	..

ข้อ	ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	การบริหารงบประมาณ					
14.	การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน	..	..	..	..	..
15.	การมีอิสระในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน ของสถานศึกษา	..	..	..	..	..
16.	การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการ จัดสรรงบประมาณ	..	..	..	..	..
17.	การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการ วางแผนการบริหารงบประมาณระดับสถานศึกษา	..	..	..	..	..
18.	การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการ จัดซื้อ จัดจ้างและการพัสดุ	..	..	..	..	..
19.	การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ และประเมินประสิทธิภาพ	..	..	..	..	..
20.	การกำหนดวิธีการบริหาร การใช้งบประมาณของสถานศึกษา โดย คำนึงถึงประสิทธิภาพ	..	..	..	..	..
21.	การกำหนดแนวทางการบริหารงานงบประมาณไว้ในแผนปฏิบัติการ ประจำปี	..	..	..	..	..
22.	การกระตุ้นให้ ผู้ปกครอง ชุมชนมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	..	..	..	..	..
23.	การกำหนดวิธีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการบริหาร งบประมาณของสถานศึกษา	..	..	..	..	..
24.	การประเมินประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ...	..	..	..	..	..
	การบริหารงานบุคคล					
25.	การสรรหาครูผู้สอนและบุคลากรอื่นตามความต้องการ ของ สถานศึกษา	..	..	..	..	..
26.	การส่งเสริมวินัยครู และจรรยาบรรณวิชาชีพครู	..	..	..	..	..
27.	การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการ วางแผนพัฒนาวิชาชีพครู	..	..	..	..	..

ข้อ	ขอบข่ายการบริหารงาน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
28.	การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษา	..	..	..	..	..
29.	การกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ...	..	..	..	..	..
30.	การพัฒนาทีมงานที่มีประสิทธิภาพ	..	..	..	..	..
31.	การกำหนดแนวทางการบริหารงานบุคคลไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี	..	..	..	..	..
32.	การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู	..	..	..	..	..
33.	การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา	..	..	..	..	..
การบริหารทั่วไป						
34.	การพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	..	..	..	..	..
35.	การรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน	..	..	..	..	..
36.	การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย การบริหารทั่วไปของสถานศึกษา	..	..	..	..	..
37.	การกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ โดยยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	..	..	..	..	..
38.	การกำหนดแนวทางการบริหารทั่วไปไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ..	..	..	..	..	..
39.	การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียน จำนวนอาคารเรียน ห้องเรียน จำนวนบุคลากร และข้อมูลอื่นๆ ให้เป็นปัจจุบัน	..	..	..	..	..
40.	การประเมินผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ เป็นระยะ และนำผลมาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง	..	..	..	..	..
41.	การสรุปผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อเสนอคณะกรรมการสถานศึกษารับทราบและให้ความเห็นชอบก่อนรายงานสาธารณชน	..	..	..	..	..
42.	การประเมินผลภายในและภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา	..	..	..	..	..

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียน
เป็นฐาน ตามขอบข่ายการบริหารงานในโรงเรียน 4 งาน ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ

.....

.....

.....

.....

2. การบริหารงบประมาณ

.....

.....

.....

.....

3. การบริหารงานบุคคล

.....

.....

.....

.....

4. การบริหารทั่วไป

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

ตาราง 15 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

ข้อที่	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			Σ	(IOC)	ข้อที่	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			Σ	(IOC)
	1	2	3				1	2	3		
1	1	1	1	3	1	22	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1	23	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1	24	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1	25	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1	26	1	1	1	3	1
6	0	1	1	2	0.67	27	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1	28	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1	29	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1	30	1	1	1	3	1
10	1	0	1	2	0.67	31	1	1	0	2	0.67
11	1	1	1	3	1	32	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1	33	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1	34	1	1	1	3	1
14	1	1	1	3	1	35	1	1	1	3	1
15	1	1	1	3	1	36	0	1	1	2	0.67
16	1	1	1	3	1	37	1	1	1	3	1
17	1	1	1	3	1	38	1	1	1	3	1
18	1	1	1	3	1	39	1	1	1	3	1
19	1	1	1	3	1	40	1	1	1	3	1
20	1	1	1	3	1	41	1	1	1	3	1
21	1	1	1	3	1	42	1	1	1	3	1

ภาคผนวก ง

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ภาคผนวก ง

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ตาราง 25 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ข้อ ที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{XY})	ข้อ ที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{XY})	ข้อ ที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{XY})
1	0.59	15	0.78	29	0.89
2	0.63	16	0.80	30	0.68
3	0.70	17	0.83	31	0.68
4	0.67	18	0.95	32	0.63
5	0.76	19	0.95	33	0.58
6	0.60	20	0.92	34	0.62
7	0.70	21	0.79	35	0.63
8	0.66	22	0.88	36	0.74
9	0.62	23	0.92	37	0.44
10	0.74	24	0.56	38	0.45
11	0.79	25	0.90	39	0.70
12	0.68	26	0.89	40	0.74
13	0.76	27	0.82	41	0.72
14	0.62	28	0.65	42	0.50

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายณชพงศ์ ผลแก้ว
วันเดือนปีเกิด	19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2505
สถานที่เกิด	23 หมู่ 6 ต. บ้านนา อ. บ้านนา จ. นครนายก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	64 หมู่ 8 ต. ห้วยราชา อ. ห้วยราช จ. บุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านถาวร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านถาวร ต. สวายจิก อ. เมืองบุรีรัมย์ จ. บุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2522 มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ. 3) โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร” พ.ศ. 2525 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคนครนายก พ.ศ. 2527 ประกาศนียบัตรพิเศษการศึกษา (พ.กศ.) กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2529 ประกาศนียบัตรพิเศษครุมัธยม (พ.ม.) กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2531 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ. 2550 ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ. 2555 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์